

FÖRSVARETS

FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 5/2023

GEMENSAMT FÖRSVAR

SVERIGE OCH FINLAND SLOG UT FIENDE I ÖSTERSJÖN

Skärgårdskrigare vässades i **AE23**

DCDC – framtidsspanarna på brittiska godset

Bakom fluffet i snacket om **LEDARSKAP**

PLUS: KTSU FÖRSTÅR MER | DRÖNARE LYFTER PÅ SKYDDC | KUNGENS KALAS
MODELLMÄSTAREN | HISTORIA: FÖRSTA FN-UPPDRAGET

RESAN FORTSÄTTER

MENINGSFULLHET, OTÅLIGHET och beslutsamhet. Det är känslor som präglar min höst.

Framför mig ligger en bild på en lagerlokal fylld med 10 000 par kängor. Jag hade hellre sett dem på soldater och sjömans fötter, men i skrivande stund är de på väg till förbanden. Särskilda åtgärder för personlig utrustning ger nu resultat. Det är många i organisationen som arbetar hårt för att hantera konsekvenserna av de rotorsaker som orsakat situationen. De ska

nytt militärt råd utifrån den mest omvälvande förändring vår organisation har genomgått i modern tid: Medlemskap i försvarsalliansen Nato. Oavsett hur – och när – de politiska processerna faller på plats vilar nästa försvarsbeslut på en helt ny grund än det försvarsbeslut som är orderläget just nu, det vill säga försvarsbeslutet från 2020.

Under det år som har gått har Sverige varit Nato Invitee. I nära samarbete med kommande allierade har kunskapen successivt ökat

”” Min djupa respekt för den professionalism som genomsyrar utbildningsinsatsen vad gäller både individer och genomförande. ””

åtgärdas. Vi ska aldrig tillbaka hit.

Intrycken från de regionala chefsmötena hänger kvar inombords. Det gedigna arbete som genomförs på förbanden präglar alla områden. Men det kämpas bland annat med materiel för utbildning och stora infrastrukturbehov. Den genomgående slutsatsen är att vi behöver bli fler som gemensamt axlar uppgifterna. Det innebär fortsatta satsningar för att kunna rekrytera och åtgärder för att personalen ska stanna kvar.

Veckan avslutades starkt i samtal med kollegor som utbildat ukrainska soldater. Min djupa respekt för den professionalism som genomsyrar utbildningsinsatsen vad gäller både individer och genomförande.

I närtid överlämnar Försvarsmakten ett reviderat underlag inför försvarsbeslutet 2024. Det är ett

om vilken inverkan medlemskapet har för Försvarsmakten och de tidsfaktorer som är förbundna till delaktighet i Natos avskräckning och kollektiva försvar.

Detta, i kombination med effekter av Ukrainastöd och att vi ska planera utifrån en fortsatt tillväxt med regeringens nu fastställda planeringsramar, innebär genomgripande förändringar och prioriteringar. De är inte sällan svåra. Men på andra sidan om förberedelserna står vi axel mot axel med våra allierade.

Det kommer att vara värt resan.

Micael Bydén
Överbefälhavare

S4 AKTUELLT**S10 PORTRÄTTET**

Modellfantasten

S12 NYA FÖRBAND

Marin logistik växer

S20 DRÖNARLYFT

Stärker CBRN-skydd

S22 SWE+FIN

Gemensamt försvar av Östersjön

S25 REDO FÖR NATO

Minröjaren godkänd

**S30 MÅLSTYRD
BEKÄMPNING**

Så utvecklas träffsäkerheten

S32 GULDKORNET

Taktiska cyklar

**S40 SÅ VINNER UKRAINA
INFORMATIONSKRIGET**

Snabbare, roligare, vassare

**S43 TRE RÖSTER OM
LEDARSKAP**

En veteran och två ÖB-belönade

S46 VÄRNPLIKTSRÅDET

Stärker din röst

**S48 KUNGEN 50 ÅR PÅ
TRONEN**

Bildextra från firandet

S52 APAN VI MINNS

Fjärran från trådlöst

S54 FYS

Funktionell fitness på väg bli militärsport

S65 MAGASINSFYND

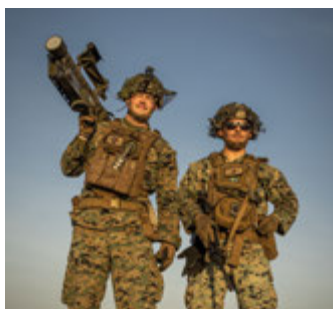
Kanonkulan från amerikanska inbördeskriget

S67 BILDEN

ALDRIG NÄRMARE NATO

SVERIGE ÄR FÖRVISSO (i skrivande stund) ännu inte medlem i Nato. Samtidigt har Försvarsmakten aldrig haft så många, så nära och så betydande samarbeten med andra länder som nu. Det märks på det stora antalet utländska flottbesök. Det märks på övningar som Archipelago Endeavor, där amerikanska marinkåren jobbade tillsammans med svenska amfibieförband i Stockholms skärgård (läs på sidan 14), på flertalet övningar tillsammans med Finland (läs om en av dem på sidan 22). Och när jag skriver detta väntar Sverige besök av Storbritanniens största hangarfartyg, inom ramen för det växande JEF-samarbetet. Nyligen landade ett norskt F35-stridsflygplan i Sverige för första gången ... Listan kan göras milslång. Så även om Sverige inte är Nato-medlem har vi aldrig jobbat mer internationellt än nu.

Henrik Lundqvist Rådmark, redaktör

ÖKRIGARE. Amerikanska marinkåren och svenska amfibiesoldater i Stockholms skärgård. **S14**

FRAMTIDSSPANARE Svenskar och briter samarbetar för att förstå framtiden – på ett gods i Storbritannien. **S34**

KTSU När bomben detonerat träder de in – Försvarsmaktens egna kriminaltekniker. **S26**

FÖRSTA FN-INSATSEN 174 frivilliga svenskar etablerade Röda korssjukhus i Korea 1950. **S58**

REDAKTION. Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och Emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88. **Ansvarig utgivare:** Anna Siverstig, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Henrik Lundqvist Rådmark, henrikraadmark@mil.se, Försvarsmaktens kommunikationsavdelning. **Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryck:** Ljungbergs tryckeri. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt.* För ej beställt material ansvaras ej. Utgivningsdag 30 okt 2023. ISSN 1100-8245. Omslag: Beza Mahmod/Försvarsmakten.

STRIDSVAGN 122 I UKRAINA

Den har kallats världens bästa stridsvagn. Nu är tio svenska stridsvagn 122 på plats i Ukraina. Med ukrainska besättningar utbildade i Sverige.

IDRYGT 30 ÅR har stridsvagn 122 utgjort ryggraden i svenska mekaniserade brigader. Nu har ukrainska armén ett tiotal av dessa till sitt förfogande i kampen för att befria sitt land, med stridsvagnsbesättningar som tränats i Sverige, av svenska armén.

Utbildningen genomfördes under försommaren, i stort sett samtidigt som den största försvarsmaktsövningen på 30 år hölls.

– Det krävde ett noggrant planeringsarbete och stora uppoffringar från våra medarbetare som skulle agera instruktörer. Jag är imponerad över vår personal och hur bra utbildningen genomfördes, säger Mats Ludvig, operationschef på Arméstaben.

Lika imponerad är instruktören och pansarofficern Erik, som under ett antal intensiva försommarveckor var med och tränade de ukrainska stridsvagnsbesättningarna.

– Det är en upplevelse jag kommer bära med mig, att få utbilda när det inte blir mer på riktigt eller viktigare. Här måste det bli bra och på kort

Ukrainska vagnsbesättningar utbildades i Sverige under sommaren, innan de tioalet stridsvagn 122-vagnarna skickades till Ukraina.

FÖRSVARSMAKTEN

tid. Då skärper man till sig och tar fram alla pedagogiska verktyg för att utbildningen ska bli så optimal som möjligt.

Sedan en tid är stridsvagnarna på plats i Ukraina. Erik och hans kollegor följer deras framfart och framgångar via olika sociala medier, så gott det går.

Av Sveriges tidigare 120 stridsvagnar har nu alltså cirka

en tiondel skänkts till Ukraina.

– Det är uppenbart att det påverkar arméns förmåga. Därför måste stridsvagnarna ersättas så snart som möjligt, samtidigt som vi behöver utöka antalet. Annars kommer armén inte kunna uppfylla de tillväxtmål som finns i försvarsbeslutet från 2020 eller de krav som ett Natomedlemskap ställer på oss, säger arméchef Jonny Lindfors.

CITATET

”Det är bara att konstatera att det är ett misslyckande. Vi skulle inte behöva vara här.”

ÖB Micael Bydén om brist på personlig utrustning. (DN, 5/10)

HON ÄR NY KOMMUNIKATIONSREKTÖR

BRIGADGENERAL ANNA SIVERSTIG, tidigare chef på Luftstridsskolan, har tagit över som Försvarsmaktens kommunikationsdirektör. Hon efterträder Peder Ohlsson.

– Jag är förväntansfull och ödmjuk inför uppdraget som kommunikationsdirektör, säger Anna Siverstig som tog över posten den 1 oktober.

– Det är ett förtroende jag har fått och det ska jag ta hand om. Det blir spännande att leda kommunikationstjänsten i den dynamiska tid vi befinner oss i.

Under sina drygt 30 år i Försvarsmakten har hon tjänstgjort vid flottiljerna F 15, F 4 och på Luftstridsskolan, vid Ledningsregementet, vid Försvarshögskolan och på

Brigadgeneral Anna Siverstig, kommunikationsdirektör.

Högkvarteret. Anna Siverstig började som försvarsmeteorolog och har därefter varit stabsofficer och chef i olika befattningar, nu senast förbandschef. Hon befordrades den 1 oktober till brigadgeneral.

FÖRSVARSMAKTEN TAR ÖVER SÄKERHETSPRÖVNING AV VÄRNPLIKTIGA

DEN 1 OKTOBER tog Försvarsmakten över säkerhetsprövningen av värnpliktiga från Plikt- och prövningsverket.

– Det är rimligt att det är vi som genomför prövningen eftersom det är våra skyddsvärden som ska värnas, säger Sven Westborg, chef för värnpliktssektionen på Högkvarteret.

Han konstaterar att det blir en ökad arbetsbörda att ta över ansvaret för säkerhetsprövningen men att det redan fungerar utan problem.

– Vi har sedan en tid tillbaka folk på plats på samtliga mönstringskontor. I Göteborg och Malmö har vi nio personer vardera och i Stockholm elva.

Säkerhetsprövningen görs av dem som klarar mönstringen.

För de värnpliktiga kommer mönstringen troligen att ta lite längre tid. Försvarsmaktens personal genomför säkerhetsprövningen av dem som klarar mönstringen och som fått en preliminär utbildningsplats för grundutbildning.

HALLÅ DÄR

... Örlogskapten **Mårten Silvanius**, nybliven doktor efter en disputation på Blekinge tekniska högskola i början av september.

Vad handlar din avhandling om?

– Den heter *Surviving under water - Physiological limitations and technical possibilities* och handlar enkelt förklarad om människans överlevnad i undervattensmiljöer.

Varför har du forskat om detta?

– Jag vill förbättra förståelsen, säkerheten och kunskapen för människans undervattensaktiviteter. Avhandlingen utforskar utmaningarna med att överleva under vattnet genom att undersöka dykutrustningens prestanda och mänsklig fysiologisk modellering.

Vad betyder det rent konkret?

– Forskningen har genomförts nära Försvarsmaktens verksamhet för att identifiera och analysera faktiska problem för Försvarsmaktens dykare och utrustning. Bland annat kommer Försvarsmakten snart gå över till den nya dyktabell som jag har tagit fram.

Vad jobbar du med i Försvarsmakten?

– Jag är försvarsingenjör och har varit myndighetsdoktorand på deltid. Övrig tid tjänstgör jag vid Försvarsmaktens dykeri och navalmedicinska centrum, FM DNC samt FMV i Karlskrona.

VÄRNPLIKTIGA SJÖMÄN TILLBAKA PÅ BERGA

För första gången på årtionden grundutbildas värnpliktiga sjömän på Berga.

SEPTEMBERSOLEN SKINER genom tunna moln medan SL-bussarna släpper av värnpliktiga utanför vakten till Haninge garnison, Berga. I små grupper eskorteras de in i exercishallen för inskrivning och påanmälan.

Totalt rycker 111 sjömän in för att utbildas mot Fjärde sjöstridsflottiljen. Det sker vid Andra utbildningskompaniet, där fänrik Persson arbetar i en av plutonerna.

– Vi har blandade befälslag i Andra utbildningskompaniet, med både gröna och blå officerare från Stockholms amfibieregemente och Fjärde sjöstridsflottiljen. Men nu under grundutbildningen vilar det ett större ansvar på oss gröna, som har större erfarenhet av att utbilda soldater, säger Persson, medan de värnpliktiga provar kängor för att hitta rätt storlek utanför förrådet.

BRA STÄMMING

EN AV DE allra första värnpliktiga som skrivs in på förmiddagen är Albin. Han har rest från sitt hem i norra Sverige och har tillsammans med andra tillresta tillbringat gårdagskvällen och natten på logement inne på garnisonsområdet.

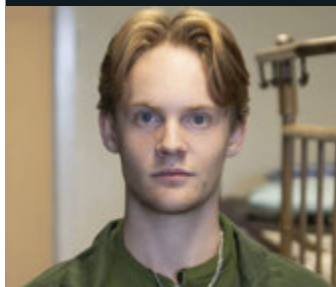
– Vi träffade andra värnpliktiga som varit här ett tag, så de visade hur man skulle bädda och berättade lite om vad vi har att vänta, säger Albin.

Det är förmiddag nu och den första gruppen har hunnit med att gå till förrådet och hämta ut sin personliga utrustning.

Inför mönstringen hade

Det var decennier sedan värnpliktiga ryckte in för grundutbildning på Berga.

Jag ser fram emot den kamratskap som jag tror växer fram genom att vi gör extrema saker tillsammans. Jag känner ingen oro, utan är trygg med att jag kommer få hjälp av och kunna hjälpa mina kamrater, säger Albin.

Jag har varit lite nervös, men inte alls orolig. Jag vet att jag kommer att få lära mig att lösa problem och jag ser fram emot att arbeta nära tillsammans med andra människor, säger Maja.

Albin ingen önskan att göra värnplikt.

– Jag hade ingen plan när jag kom dit, men det var så bra stämning vid mönstringen att jag bestämde mig på plats att jag verkligen ville göra lumpen. Jag önskade att få komma till marinen eftersom jag aldrig varit till sjöss. Jag är glad att jag får ett kapitel på havet nu i mitt liv.

Värnpliktiga Maja saknar precis som Albin tidigare erfarenhet från sjön.

– Vid mönstringen så frågade de vad jag gick för program på gymnasiet. När jag sa teknik så placerade de mig i flottan. Jag har varit lite

nervös, men inte alls orolig. Jag vet att jag kommer att få lära mig att lösa problem och jag ser fram emot att arbeta nära tillsammans med andra människor, säger Maja.

Instruktörer ansluter med fler grupper värnpliktiga i logementet. De får instruktioner om hur de ska klä sig och packa in sin utrustning i de stora plåtskåpen. När klockan närmar sig 11.30 ber instruktörerna gänget att ställa upp sig utanför i en kolonn, två man bred. Gruppen formerar sig snabbt och går iväg mot matsalen. Instruktorerna är nöjda.

STRV 122 BLIR STRV 123A

44 stridsvagnar renoveras och modifieras, och byter benämningen till stridsvagn 123A. Det är den mest omfattande uppgraderingen som gjorts.

VAGNARNA SKA FÅR helt nya elektroniska komponenter, en ny kanon i kaliber L55 med större möjlighet att programmera ammunition, nya mörkersikten för skytt och vagnchef samt mörkerkörningskamera till föraren. Slutligen byts bandaggregat och band ut.

– Stridsvagnar kommer att vara ryggraden i arméns brigader för lång tid framöver, det är en slutsats vi kan dra av det pågående kriget i Ukraina. Beställningen vi nu lägger

JONAS HELMERSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Den nya versionen av 122-vagnen får bland annat ett betydligt längre eldrör och mörkerkörningskamera för föraren.

förlänger vagnarnas livslängd åtminstone in på 2030-talet, säger Jonas Lotsne, chef för FMV:s verksamhetsområde

armémateriel. Leveranser av stridsvagn 123A till Försvarsmakten sker med start 2026.

NYA LASTBILAR RULLAR IN

De första tio av 120 fyrhjulsdrevna flaklastbilar som Försvarsmakten ska få har nu kommit till FMV på Frösön i Östersund.

FLAKLASTBILLEN, SOM kommer att användas av trosskompanier för att köra förnödenheter, är en efterlängtd ersättare till de lastbilar Försvarsmakten har i dag. De 120 flaklastbilarna kommer att levereras till Försvarsmakten inom några veckor. Även kapell till flaken är under anskaffning.

I samband med leveranserna hölls en inledande utbildning för motorbefäl och trafiklärare inom Försvarsmakten, som i sin tur ska utbilda förare. Under de

120 fyrhjulsdrevna flaklastbilar med bakgavellyft, FLB6 4x4 LY VO/T är på väg till Försvarsmakten.

två dagarna på Frösön fick eleverna en halv dags teori, en halv dags manövrering på avlyst körgård och en dags körning på skogsbilvägar, samt teknisk ter-

rängkörning på avlyst område med fasta hinder. Här fick de möjlighet att testa några av de nya funktionerna, som terrängbroms och terrängcruise.

FÖRARE UTBILDAS DIGITALT

Från årsskiftet 2024-25 ska förarutbildningen vid Försvarsmaktens logistik- och motorskola ske med digitala hjälpmedel, främst surfplattor.

FÖRHOPPNINGEN ÄR ATT på det sättet göra det enklare för eleven. Information blir mer lättillgänglig och eleven kan också få anpassade notiser om områden som behöver repeteras.

Den nya, webbaserade plattformen som används för detta kallas FM Optima och kommer från STR (Sveriges trafikutbildares riksförbund). Den innehåller såväl läromedel, som exempelvis förslag på hur en övning kan genomföras på bästa sätt utifrån elevens förkunskaper, som funktioner för att genomföra prov.

– I dag genomför vi all utbildning i pappersform. Med FM Optima blir det mer förenklat att driva utbildning

LIVGARDET

Med digitalt stöd kommer utbildning av förare bli både enklare och effektivare, för både instruktörer och elever. Dessutom ska kvaliteten öka.

och få det kvalitetssäkrat, men också enklare att följa upp vad eleven har gjort och behöver stöd med, säger Mikael Johansson, företrädare för fordonstjänsten i Försvarsmakten.

Tekniken ska inte ersätta in-

struktörens roll, understryker Daniel Ekberg, projektledare vid STR Innovation AB.

– Det digitala är inte lösningen och kan inte ersätta det praktiska, men det kan vara ett bra komplement, säger han.

48 ARCHER PÅ INGÅNG

FÖRSVARETS MATERIELVERK, FMV, har tecknat kontrakt med BAE Systems Bofors på 48 nya pjäser till Försvarsmakten. Den modell som köps in är Archer 8x8, där det skjutande systemet är integrerat på en terränggående lastbil.

De 48 nya pjäserna är en ersättning dels för de som Sverige har sålt till Storbritannien, dels för de som har skänkts till Ukraina. De nya pjäserna

BAE SYSTEMS BOFORS

Archer 8x8 med skjutande system integrerat på en lastbil från tyska RMMV.

är också en utveckling av Försvarsmaktens artilleriförmåga i enlighet med försvarsbeslut 2020.

Archer 8x8 är en 155 mm haubits, där det skjutande systemet är integrerat på en lastbil från tyska RMMV.

BRITTISK JÄTTE I GÖTEBORG

Under en vecka i oktober låg det brittiska hangarfartyget HMS Queen Elizabeth vid kaj i Göteborg.

FARTYGET ÄR DET största som brittiska flottan haft och besöket var en del i försvarssamarbetet JEF (Joint Expeditionary Force).

Förutom besöket skedde flera övningar med svenska marin- och flygstridskrafter och brittiska motsvarigheter såväl på västkusten som i Östersjön. Exempelvis deltog den brittiska korvetten HMS Kent i marinens höstövning. Ett JEF-möte med stats- och regeringschefer ägde också rum.

– Västkusten med dess hamnar och Östersjöinloppen är exempel på strategiskt viktiga områden att skydda tillsammans inom JEF, säger marinchef Ewa Skoog Haslum.

ROYAL NAVY

HMS Queen Elizabeth väger strax över 65 000 ton, är 284 meter lång och kan rymma 40 flygplan. Hon har en syster som heter HMS Prince of Wales.

HMS Queen Elizabeth kan bära upp till 40 flygplan och helikoptrar, är 280 meter långt och har en besättning på 1 600 soldater och sjömän.

Joint Expeditionary force, JEF, är ett försvarssamarbete mellan tio länder som leds av

Storbritannien. Koalitionen omfattar Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Sverige och Storbritannien och är i första hand avsedd för insatser i Östersjöområdet, Nordatlanten och Arktis.

PÅ NY POST

Fredrik Frölen placeras som förhandlingschef vid FST HR i Högkvarteret från 1 sep tills vidare.

Flottiljmiral **Johan Norlén** ställs till utrikesdepartementets förfogande som militär rådgivare den 16 okt. Norlén befordrades den 15 oktober till flottiljmiral.

Överste **Håkan Sköld** placeras som avdelningschef vid HKV FST STRA NATO från 1 nov tills vidare, dock längst till 30 april 2027.

Överste **Håkan Hedlund** placeras som hovstallmästare vid Hovstallet från 1 okt tills vidare, dock längst till 31 att 2024.

Lena Orbelius anställs som tillförordnad försvarsinspektör för hälsa och miljö i Försvarsmakten, från den 17 september tills vidare, dock

längst till 30 sep 2024. Orbelius placeras under samma period som C FIHM.

Kommendör **Paula Wallenburg** placeras som chef för 1:a ubåtsflottiljen från 29 sep tills vidare, dock längst till 30 sep 2026.

Kommendör **Jenny Ström** placeras som stabschef på Stödenheten vid FST från 29 sep tills vidare, dock längst till 31 dec 2026.

Kommendör **Bernt Andersson** placeras som flottiljchef vid 3:e sjöstridsflottiljen från 29 sep tills vidare, dock längst till 30 sep 2026. Andersson befordrades till kommendör vid tillträdet.

Överste **Mikael Christoffersson** får förlängd placering som chef för infrastrukturavdelningen vid FST

STÖD, fram till 29 feb. Därefter placeras han som till förfogande vid FST STÖD från 1 mars 2024 tills vidare, dock längst till 30 juni 2024.

Kommendörkapten **Marko Petkovic** placeras vid Marinstaben som chef för operationsavdelningen från 15 dec tills vidare, dock längst till 31 dec 2026. Petkovic befordras till kommendör vid tillträdet.

Överste **Magnus Ståhl** placeras som Försvarsmaktsrepresentant vid Försvarsberedningen från 12 sep tills vidare, dock längst till 30 april 2024.

Överste **Niclas Magnusson** placeras som chef för Luftstridsskolan från 29 sep tills vidare, dock längst till 31 dec 2026.

PORTRÄTTET

Text & foto Erik Löfgren/I 21

MODELLMÄSTARE

Per Kjelltoft på I 21 bygger modeller. Och vinner priser.

”För drygt tio år sedan fick jag order av en kollega på jobbet att skaffa en hobby. Kollegan tyckte att jag ägnade lite väl många av dygnets timmar till jobbet. Dagen efter kom han med en liten plastmodell. ”Här har du. Bygg!”, sa han. Och på den vägen är det.

2014 började jag tävla med mina modeller och har sedan dess hunnit vinna ett 30-tal utmärkelser. 2019 kröntes min hobby som svensk mästare vid SM i Göteborg.

Mina modeller har oftast någon form av militär anknytning. De flesta byggerna har någon koppling till fordon relaterat till min tidigare arbetsplats på BAE Systems Hägglunds och gärna lokal anknytning till I 21. Varje modell tar ungefär en graviditet att göra, det vill säga runt nio månader – give or take.

Jag vill ha så mycket detaljriktighet som möjligt och en del modeller har jag byggt från ”scratch” med hjälp av olika material. Radioantennerna på en CV90 kan göras av akupunktur nålar. Varje grässtrå är unikt – grässtråna kan jag göra av isärklippta lösögonfransar.

”Modellerar” gör jag företrädesvis tidiga morgnar. Vi bor i ett stort hus mitt i Sollefteå och nu när barnen är utflugna har hustrun låtit mig beslagta hela övervåningen där jag kan syssla med min hobby. Dessutom behöver jag inte väcka

hennes när jag börjar ”modellera” vid fem-tiden på lördagsmorgonen...

Fast jag bygger inte bara modeller på fritiden. Just nu ligger fokus på skytte och jag är aktiv i I 21/T 3 skytteförening, tävlar i dynamiskt skytte och lägger mycket tid på införande av tillämpat tjänsteskytte inom Försvarsmakten.

Ursprungligen är jag göteborgare, men hade redan som ung siktet inställt på att bli officer vid infanteriet. Sökte mig till Sollefteå och efter värnplikten som skytteplutonchef, frivilligtjänst och officershögskola blev jag kvar. Efter nedläggningen av I 21 år 2000 började jag dagpendla de dryga tio mil till Örnsköldsvik för jobb på BAE Systems Hägglunds AB.

Trots att jag hade bästa tänkbara jobb så var det ingen tvekan om att söka mig tillbaka när det stod klart att Västernorrlands regemente skulle återupprättas. Nu är jag tillbaks där allting började, nu som verksamhetssäkerhetsofficer vid regementsstaben på I 21. ”

PER KJELLTOFT

Familj: Hustrun Anna-Karin, tre vuxna barn

Arbetar: Verksamhetsofficer på I 21 Västernorrlands regemente

Bor: Stort hus mitt i Sollefteå

Ålder: 53

OM PERS MODELLER:

Per gör allt själv med olika specialverktyg (som han många gånger tillverkat själv). Inspiration till sina modeller får han från olika bilder och ritningar som han söker fram på internet. Roligast är den kreativa processen. Några av Pers modeller finns utställda i en monter på mässen på I 21.

MARINEN

LOGISTIKLYFTET

Bogserbåten HMS Hector assisterar en Visbykorvett till sjöss.

Den 2 oktober etablerades två nya krigsförband och därmed gick startskottet för det nya logistikkonceptet som blir hjärtat i marinens framtida logistiksystem.

EN AV KARLSKRONA örlogshamnens äldsta byggnader Vasaskjulet står ett av Försvarsmaktens nyaste förband, Första marina basbataljonen, uppställda i skydd mot regnet. Skjulet som byggdes för att ge skeppsbyggarna en drägligare arbetsmiljö ger nu samma skydd för de flera hundra sjömän och soldater som samlats i den vackra lokalen.

I samma stund har Andra marina basbataljonen gjort sig

redo uppe på Berga örlogshamn strax söder om Stockholm, där höstsolen nästan spricker igenom de tätta molnen. Några solstrålar skiner över de hundratal soldater, sjömän, officerare och civila som samlats för att fira marinens två nya krigsförband. Etableringsceremonierna innebär att de marina basbataljonerna integreras i den skarpa logistikverksamheten inom marinens. Målet är att bataljonerna är fullt operativa år 2030.

– Den 2 oktober är en historisk dag då marinens har upprättat två nya krigsförband som är en del av navet för den marina logistikförsörjningen. Den organisation som vi gick in i i dag med första och andra marina basbataljonen är ett stort steg

på vägen mot en mer robust och trovärdig marin logistikorganisation, säger överste David Saflind, ställföreträdande chef för Marinbasen.

NY BASKER

BASKER PÅ, BEORDERAR bataljonscheferna Mathias Jansson och Thomas Fors. Den uppställda personalen svarar med att byta till den nya marinblå baskern. Nu är de marina basbataljonerna på väg in i ett nytt skede av skarp verksamhet och uppgifter. Det som länge bara har varit en plan på papper går nu att ta på fysiskt. Marinens har sedan försvarsbeslut 2020 svarat upp mot riksdagens uppgift att växa och skapa högre operativ effekt kring Östersjön.

Genom att Första och Andra marina basbataljonen etableras ökar marinens förmåga till logistikförsörjning i fred, säkerhetspolitisk kris och under en väpnad konflikt.

– Nu börjar det skarpa arbetet med att logistikförsörja marinen och målmedvetet förmågeutveckla arbetet mot en fullt operativ bataljon, säger chefen för Andra marina basbataljonen, överstelöjtnant Thomas Fors.

De marina basbataljonerna kommer utgöra navet för marinlogistik och bland de uppställda i Karlskrona och på Berga finns en bred logistikkompetens. Här finns expertis på hur man logistikförsörjer ubåtsvapnet, sjöstridsförbanden och amfibiekåren. Tillsammans blir de två marina basbataljonerna maringemensamma och kommer försörja samtliga marina förband.

AVGÖRANDE

LOGISTIK ÄR EN komplex process vars betydelse är avgörande för den marina verksamheten. Utan förnödenhetsförsörjning, sjukvård och teknisk tjänst fungerar inte den operativa verksamhet

”Vi ska med stolthet bära den blå baskern jämte Första marina basbataljonen och representera marinens basförband.”

som håller Sveriges kuster och territorialhav säkert. Flexibiliteten, kapaciteten och möjligheterna kommer att bli större. Hela logistikkedjan kommer att bli bättre nu när bred och djup logistikkompetens samlas i samma förband och kan stödja inom fler områden och på fler platser samtidigt.

– Vi ska med stolthet bära

den blå baskern jämte Första marina basbataljonen och representera marinens basförband. Tillsammans möjliggör vi att marinen kan leverera operativ verkanskraft varje dag, året om, säger Thomas Fors. ◀

Text **Hanna Wängemar**
& **Carolina Lorentzson Nilsson**

MARINLOGISTIK

» ser till att de marina fartygen och förbanden är försedda med allt som de behöver för att bedriva verksamhet.

» utgörs i dag till stor del av marinens två nya krigsförband Första marina basbataljonen samt Andra marina basbataljonen.

» är en rörlig process som tar förnödenheter som drivmedel, ammuni-

tion och materiel från lager till fartyg under skydd och bevakning av bassäkerhetskompaniet.

FEM KOMPANIER I BATALJONERNA

» Baskompani mark och Baskompani sjö levererar förnödenheter till land och till sjöss.

» Marin sjukvårdskompani är länken mellan

stridande enheter och den bakre linjen i form av civila sjukvårdsresurser.

» Bassäkerhetskompaniet bidrar till en aktuell lägesbild och säkra områden inför logistikförsörjning av förnödenheter.

» Stab- och trosskompani utgör stödet till bataljonens ledning och ansvarar för den interna uthålligheten i bataljonerna.

De marina basbataljonerna kan försörja dygnet runt, årets alla dagar.

Under etableringsceremonierna fick basbataljonerna sina mörkblå baskrar som symboliserar logistikförband med stödjande uppgifter.

DET ÄR DEN VARMASTE VECKAN I SVERIGE PÅ LÄNGE OCH SOLEN
LYSER SKARPT ÖVER KOBBAR OCH SKÄR VID SANDHAMNSLEDENS INLOPP.
SAMTIDIGT TORNAR ALLVARET UPP SIG I HORISONTEN.

MARINKÅREN ÅTER

Text Ditte Boysen Ruge/Amf1 Foto Carl Nyman/Stridsfoto

Svensk amfibiesoldat och amerikansk marinkårssoldat utbyter erfarenheter i observationsplats. Syftet är att upptäcka fientliga fartyg.

I SKÄRGÅRDEN ▶

DE SVENSKA stridsbåtarna sitter svenska och amerikanska soldater sida vid sida. De är sammanbitna och fokuserade. Under tio dagar kommer de sammansatta kompanienheterna att öva, för att tillsammans få en ökad kapacitet att verka i den svenska skärgårdsmiljön.

– Stockholms skärgård är inte längre en helt okänd miljö för våra amerikanska kollegor från USMC (U.S. Marine corps) och samarbetet är väldigt tätt. Ett av de nya momenten i år har bland annat varit att en amerikansk enhet har logistikförsörjt svenska helikoptrar, säger överstelöjtnant Marcus Appel-

gren, som är övningsledare för AE23 (Archipelago Endeavor 23) och chef för Andra amfibiebataljonen.

Redan under förra årets övning prövades att i sjömålsstriden kombinera amerikanska sensorer med svenska sjömålsrobotar och minor.

– Under årets övning utveck-

En patrull ur spaningskompaniet förbereder sig för ytsim.

Amerikansk marinkårssoldat hoppar ombord på svensk stridsbåt 90.

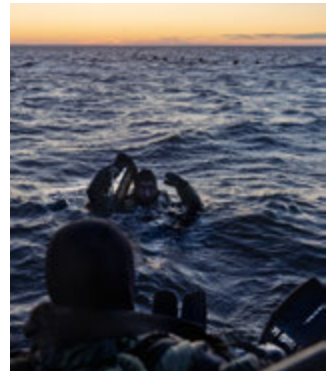

Erfarenheter utbyttes i allt från personliga eldhandvapen och maskering till strid mot mark- och sjömål.

En amerikansk Puma (UAV). Motsvarigheten till en svensk Korpen. Den kastas upp för att identifiera ett fientligt fartyg.

Spaningspatrull under ytsim.

Kustjägarnas klassiska kajak uppskattades av de amerikanska marinkårssoldaterna.

lade vi sjömålsstriden genom att tillföra fler element, så som drönare, och öka graden av tillämpning, säger kapten Anton Söder, planeringsofficer för AE23.

Vid två tillfällen sattes kompanierna samman i en bataljonskontext för att lösa uppgiften, som i övningen var att hindra

fiendens landstigning. Den övergripande övningsmålsättningen var att öka de deltagande förbandens interoperabilitet. Det vill säga öka deras förmåga att verka tillsammans med andra förband från andra nationer.

Parallellt med övningen AE23 genomförde Andra

amfibiebataljonen, tillsammans med finska kollegor från Nylands brigad, en annan övning i Stockholms skärgård. Här prövades att snabbt lösa ett gemensamt uppdrag på svenskt territorium. Svenska och finska amfibieförband visade återigen förmågan att tillsammans leverera omedelbar önskad effekt.

En av Amfibiekårens nylevererade stridsbåt 90 HSM.

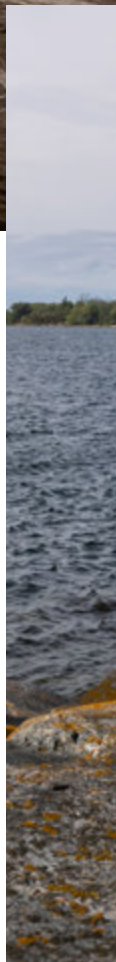
Kustjägare förbereder sig för skarpskjutning.

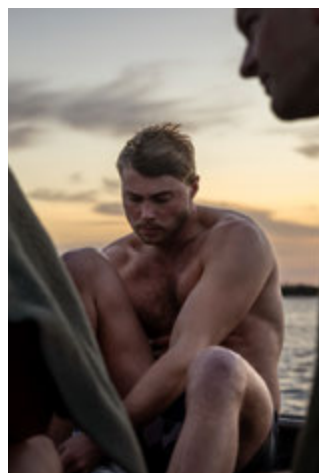
Kustjägare under skarpskjutning med KSP 90.

Materielvård är viktigt. Här på stridsbåt 90.

Kustjägare rensar värn med skarp handgranat.

Det varma vädret underlättade kvällens bad.

De amerikanska marinkårssoldaterna blev snabbt varse vikten av att bemästra hala klippor i den svenska skärgården.

DRÖNARE STÄRKER CBRN-SKYDD

Samtidigt som Försvarsmakten har fokus på att höja förmågan att slå ut fientliga drönare, går utvecklingen att själva nyttja obemannade luftfarkoster snabbt framåt. Bland annat för CBRN-skydd. Drönare med CBRN-sensorer kan spana över stora områden utan att riskera den egna personalen.

MORGONKYLAN PÅMINNER OM den annalkande hösten när personal från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC) lastar ur ett par stora svarta lådor ur bilarnas bagageutrymmen.

– Ställ dem där borta, bredvid tältet, säger Håkan från FOI:s avdelning för CBRN-skydd och säkerhet.

I en av lådorna ligger en stor drönare, större än vanliga kommersiella modeller. I den andra finns gyrostabiliserade kameror och två olika sensorer. En för att indikera mot industrikemikalier och kemiska stridsmedel, en annan för att upptäcka joniserande strålning från radioaktiva ämnen. En veckas fältförsök går in på sin sista dag.

– Huvudsyftet med försöken är att utvärdera möjligheterna att kombinera CBRN-sensorer och drönarteknik, säger Håkan från FOI.

NY PLUTON

CBRN-RPAS (Remotely Piloted Aircraft System) ska vara det

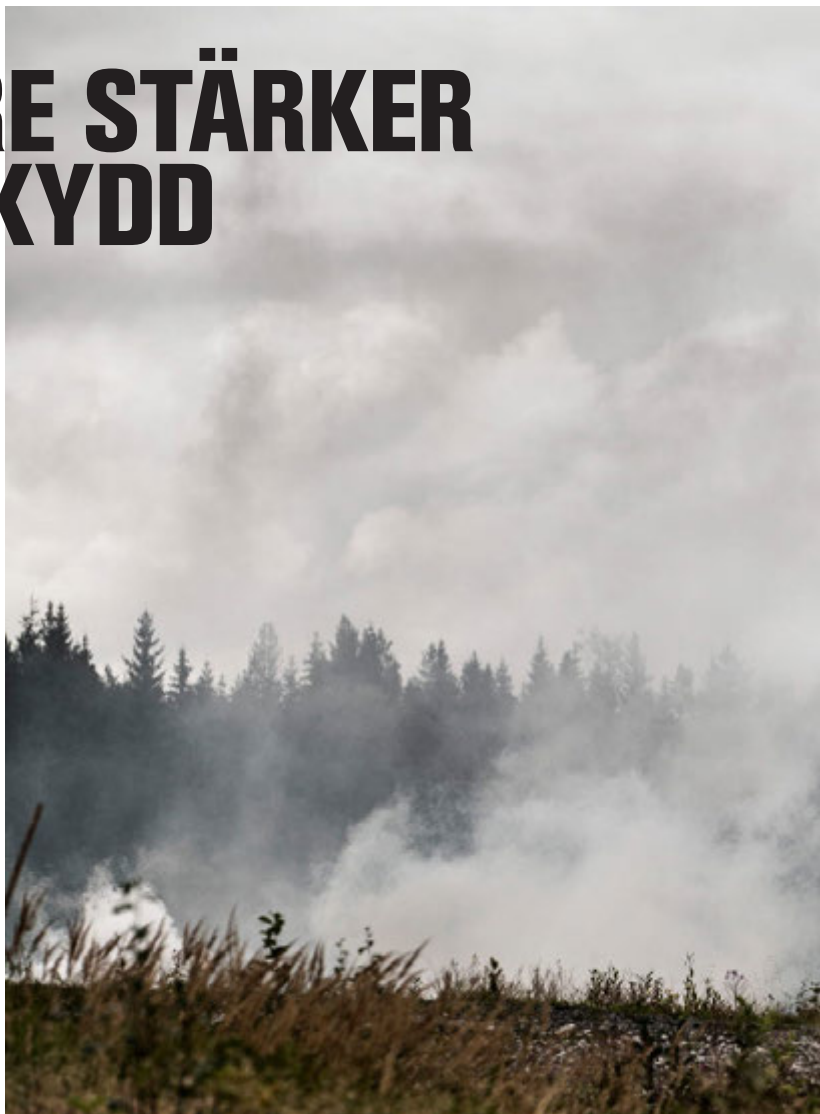
huvudsakliga verktyget för en ny UAV-pluton som kommer tillhöra krigsförbandet Första CBRN-kompaniet. Förmågan kommer ge goda möjligheter att i realtid inhämta information i kontaminerade miljöer utan närvaro av personal.

– Den största fördelen med RPAS och den här typen av avståndsindikering är att få snabb information utan att kontaminera egen personal, vi kommer också att kunna täcka stora ytor fortare och få en god överblicksbild, säger utveck-

lingsofficeren Erik från Totalförsvarets skyddscentrum.

I dag används handburna indikeringsinstrument av CBRN-soldater i skyddsdräkter. Mätningarna sker av personal på plats i kontaminerade områden, vilket gör att både person- och materielsanering görs efter varje insats. CBRN-RPAS kommer att ge Försvarsmakten förmågan att övervaka och samla information om CBRN-hot inom större områden. ◀

Text & foto **Jimmy Croona/SkyddC**

Under testerna används olika simuliämnen, exempelvis kemiska ämnen som inte är giftiga, för att ge utslag på instrumenten.

Håkan och Per-Åke byter sensor. Fördelen med en större drönare är att det snabbt går att byta sensor beroende på vad uppgiften kräver.

Erik jobbar på utvecklingsavdelningen på Totalförsvarets skyddscentrum och har varit med från början av projektet som är ett samarbete mellan FMV, FOI och SkyddC.

MOTSTÅNDAREN

I slutet av augusti övade Sverige tillsammans med Finland för utveckla förmågan att tillsammans försvara respektive lands territorium. Bland annat genom att snabbt kunna genomföra gemensam sjömålsstrid och slå ut angripare som rör sig på havet.

– VID DEN HÄR typen av övningar testar vi förmågan till taktisk ledning och nära samarbete mellan alla enheter, säger Fredrik Stålberg som är ställföreträdande chef för operationsledningen.

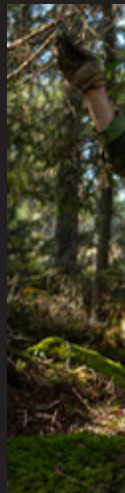
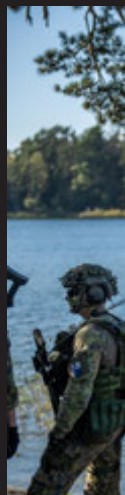
Övningen genomfördes i Stockholms skärgård, längs Norrlandskusten och i norra Östersjön. Alla deltagande enheter utgick från sina ordinarie baser runt om i Sverige och Finland.

Samarbetet mellan Sveriges och Finlands amfibieförmågor är väletablerat.

Stf operationsledningscheferna från de två länderna välkomnas av chefen för Amf1, Adam Camél.

BEKÄMPAD

Både stridsflyg och marina enheter deltog. Gemensam lägesbild och möjligheten att kunna dela detaljerad information i realtid var också en viktig del för att kunna lösa uppgiften.

– Resultatet blev enligt förväntan, det vill säga väldigt positivt. Vi visar att vi har både tempot och förmågan, att med kort förvarning genomföra en gemensam operation för att försvara våra länders suveränitet, säger Fredrik Ståhlberg.

Den gemensamt planerade övningen ligger inom ramen för det svensk-finska samarbetet.

– Övningar av den här typen stärker den svensk-finska förmågan att lösa olika uppgifter, men sänder också en skarp signal att vi är beredda att försvara våra gemensamma intressen mot en eventuell angripare, säger Fredrik Ståhlberg. ◀

Soldater ur Nylands brigad framför en svensk stridsbåt.

Två grupchefer samverkar inför ett gemensamt moment.

Finsk stridsbåt har precis anlänt till Hårsfjärden.

Stf C OPL Finland passade på att köra stridsbåt 90.

Samverkan på gruppchefs nivå.

Gruppchef från Nylands brigad.

Två soldater ur Nylands brigad.

Soldater omgrupperar inför nytt stridsmoment

REDO FÖR NATO

Under två veckor i september testades minröjaren HMS Vinga med besättning mot Natos rutiner. Utvärderingen gjordes inför en anslutning till alliansens minröjningsstyrka.

DEN BELGISKBASERADE gruppen som ledde utvärderingen, Most (Mine Counter Measures Operational Sea Train), tittade på det mesta ombord, allt från grundläggande saker som rengöring, brand, sjukvård och sjömanskap till minstrid.

– För besättningen var det särskilt värdefullt att få träna yttre och inre strid med externa experter som granskar allt vi gör och hjälper oss att justera olika saker, säger örlogskapten Mathias Hagberg, fartygschef på HMS Vinga.

HMS Vinga ingår i 33:e minröjningsdivisionen och arbetet med Most ingår i förberedelserna för att delta i Natos stående minröjningsstyrka. Syftet är rent konkret att utvärdera hur redo fartyget är operativt utifrån Natos krav.

Under utvärderingen ombord prövades inte bara rena yrkeskunskaper, utan även ledarskap och laganda hos hela besättningen. Senast ett fartyg från Sverige utvärderades på detta sätt var för tio år sedan och det har hänt mycket sedan dess.

– Det finns mycket erfarenhet i Nato vi kan dela med oss

MOST FAKTA

Most (Mine Counter Measures Operational Sea Train) har utvärderat Natos och andra länders minröjningsfartyg sedan 1990. Den tio man starka enheten utgår från Belgien och består av belgisk och holländsk personal.

Besättningen uppskattade möjligheten att kunna träna yttre och inre strid, med externa experter som granskade allt som gjordes.

Fartygschef Mathias Hagberg tillsammans med två representanter för Most, som övervakade verksamheten på HMS Vinga under två veckor.

av. Samtidigt samlar vi kunskap om svenska förhållanden. Vi lär oss mycket av varandra och blir starkare tillsammans, säger Most-chefen örlogskapten Menné Visser.

Han poängterar att Most-teamet ska ses som en resurs och ett stöd i utvecklingen av fartygets operativa förmåga. En framgångsrikt genomförd utvärdering är inte heller ett avslut, ”det är en början till en bättre operativ förmåga och en beredskap att möta operativa

utmaningar i de mest hotfulla scenarier”.

Även om HMS Vinga är baserat i Karlskrona kommer de nya kunskaper och erfarenheter som görs som ett resultat av utvärderingen hela marinen till gagn. För fartyget innebär utvärderingen en värdefull möjlighet för hela besättningen att tränas och utvecklas, från sjöman till chef. ◀

Text **Carl Wachtmeister/**
Försvarsmakten

EFTER BIL

”Tänt är det här!” En kör av röster upprepar orden. Smällen som strax följer hörs långt in i det mörka värnet. Vi befinner oss vid Borgabo, sprängplatsen på Kungsängens övnings- och skjutfält. Värnet används för att ta skydd vid sprängningar. Rösterna tillhör personal på Kriminalteknisk säkerhetsunderrättelsetjänst, KTSU, på Livgardets 13:e säkerhetsbataljon.

Text Anna Palm/Livgardet

DAGENS AKTIVITETER PÅ sprängplatsen har två syften. Deltagarna ska få se och analysera verkansfektorer skapade av olika typer av sprängladdningar. Men huvudsyftet är att operatörerna ur patrullerna på KTSU ska öva på exploatering, vilket handlar om att utvinna så mycket information som möjligt från en plats, en händelse eller ett objekt. Bland annat använder sig patrullerna av de forensiska metoder som de blivit utbildade på under den grundkurs

som inleder en anställning vid KTSU.

Övningsscenarioet är taget ur den verklighet som oftast kopplas till internationella insatser där IED:er (improvised explosive device) är vanliga. I dag ska just en sådan placeras i ett utbränt fordon som står på den öppna ytan. Instruktorerna, som alla arbetar på KTSU, har själva varit på insatser i exempelvis Afghanistan eller Mali vilket ger dem unika förutsättningar att skapa realistiska övningar för sina kollegor.

– En övning av den här karaktären bidrar till att vi kan öva en typsituation för en operatör på KTSU, i en svensk miljö, som bygger på erfarenheter inhämtade från exempelvis Afghanistan eller Mali, säger Jessica Liedberg, chef på Exploateringsskvadronen där KTSU ingår.

När KTSU jobbar skarpt i Sverige är det dock inte alltid den typen av situationer som patrullen står inför.

– Här hemma agerar KTSU på händelser som kan här-

ledas till en eller flera av de fem generiska säkerhetsshoten kriminalitet, sabotage, subversion, underrättelseverksamhet och terrorism, berättar Jessica Liedberg.

GRANAT BLIR IED

INSTRUKTÖRERNA HAR VARIT på platsen sedan tidig morgon för att förbereda övningen. En GRK-granat ska fungera som rekvisita och den prepareras noggrant av en instruktör för att efterlikna en IED.

– Idag arbetar vi utan hand-

skar för att preppa den med fingeravtryck. Sprängdegen vi tejpar fast den på är mjuk och där blir avtrycket extra tydligt. Men avtryck kan också fastna på tejen. Vi fäster även pentylstubin och en elsprängkapsel, säger en av instruktörerna och placerar granaten i det demolerade fordonet.

I scenariot har ett fordon uppträtt märkligt när det närmast sig en vägspärr och i hög hastighet kört därifrån. En granat från en RPG (rocket propelled grenade) skjuts iväg av den

lokala polisen vilket träffar och får stopp på fordonet. Personerna i bilen flyr platsen och en patrull från KTSU tillkallas till platsen för att undersöka fordonet. Under samma tidsperiod har två personer gripits av en annan enhet och förts till den fiktiva campen där KTSU-operatörerna inhämtar biometrisk data och personerna fotograferas, vilket kallas daktning. Personernas fingeravtryck och DNA-prov kommer senare att jämföras med de avtryck som hittas i fordonet. Kanske är det en match.

Scenariot täcker in hela kedjan av åtgärder vid en exploatering av en händelse som denna. Hela vägen från undersökningen av fordonet med dess improviserade laddning, dokumentering, utfrågning av vittnen, till så kallad daktning (bl.a. registrering av fingeravtryck) av individer. Därefter

bearbetas inhämtat material och slutligen sammanställs allt i en rapport.

Arbetet kräver en analytisk förmåga för att kunna sätta situationen i ett sammanhang. Vad är syftet med attacken? Vad består sprängladdningen av? Hur fungerar den? Hur har motståndaren tänkt nyttja bomben? Har liknande attacker skett tidigare? Var lokala polisens motåtgärder effektiva? Allt sammantaget ger en bild av hur motståndaren tänker, vem den är och vilken kapacitet den har. Det leder till underlag och rekommendation för att understödja egna styrkors agerande och en fortsatt kartläggning av motståndaren i området.

LÄRORIKT VÄDER

EN AV OPERATÖRERNA berättar att han har jobbat på KTSU i snart ett år. Han började sin tjänst med en grundkurs och

därefter vidtog träning inom patrullen. Successivt utökas kunskapen med vidare utbildning och erfarenheter. I dag övas grunderna och även om det handlar om repetition har vädret skapat nya förutsättningar. Blötsnö har fallit, allt är fuktigt och marken är vit.

– Det är en utmaning att säkra biometriska spår i en blöt miljö. Även kylan kan påverka saker som tejp och klister. Sådant skapar nya friktioner och därmed lärdomar, berättar en av de övade operatörerna.

Det som övats på sprängplatsen idag visar bara en liten del av de kompetenser som finns inom KTSU.

– Det finns flertalet olika discipliner att fördjupa sig i, arbetet är varierande och utvecklande. Tekniken och omvärldens förändring skapar nya möjligheter att lära sig, säger Jessika Liedberg. ◀

FAKTA KTSU

KTSU BESTÅR AV:

»» Inhämtningspluton

bestående av patruller med operatörer för fältbaserad inhämtning

»» Expeditionär Exploateringsfacilitet

för fördjupad analys

»» Exploateringsanalyscell

för bearbetning och fusionering

Vid 133:e exploateringskvadron tjänstgör olika kategorier av personal, exempelvis operatörer med inhämtning som huvuduppgift, underrättsanalytiker och särskilt utbildade forensiker.

På KTSU används kriminaltekniska metoder för att skapa underrättelser. Tillsammans bidrar

samtliga entiteter till att lösa uppgifter, från fältbaserad inhämtning till fördjupad analys av inhämtat material vidare till fusionerad underrättelseinformation.

Uppgifterna vid Exploateringskvadron är komplexa och varierande vilket ställer krav på initiativkraft, innovationsförmåga och flexibilitet. För att möta nya hot är förbandet prioriterat och under ständig utveckling.

– Som Sveriges enda dedikerade exploateringsenhet svarar vi själva för utveckling av funktionen samt huvuddelen av all utbildning och framtagning av densamma, säger skvadronchef

Jessika Liedberg. Förbandet är operativt året om och ständigt insatt i det ökade antal uppgifter förbandet står inför.

VAD KRÄVS FÖR ATT BLI ANSTÄLLD PÅ KTSU?

Daniel som är utbildningsansvarig på KTSU berättar:

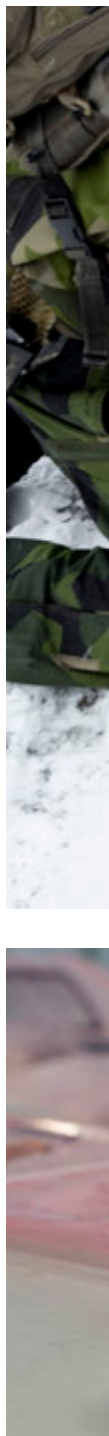
”Det viktigaste är att man är rätt typ av individ för jobbet. Allt kopplat till utbildning mot tjänstens olika delar tillgodoses genom enhetens interna utbildningar och kurser.

Du behöver ha genomfört en godkänd militär grundutbildning, samt inneha giltigt körkort B. Det vi söker efter är personer som självgående,

men samtidigt har en god samarbetsförmåga och god social kompetens, är ödmjuka och nyfikna, trivs i nya situationer och fördjupa sig i unika ämnen och vill jobba i en kontinuerligt föränderlig miljö mot skiftande fenomen, aktörer och områden.

Vi lägger ett stort fokus på personligheten. Är du analytiskt lagd? Kan du jobba självständigt? Har du hög psykisk stabilitet? Varför söker du den här tjänsten?

Sammanfattat lägger vi störst vikt vid personlig lämplighet, vad du har för tidigare utbildningar och bakgrund när du söker har mindre betydelse.”

Operatören säkrar spår från en IED, i det här fallet en GRK-granat, som instruktörerna preparerat med sprängdeg.

Ett pulver används för att lyfta ett fingeravtryck. Blötsnö och fukt gör arbetet extra utmanande.

Instruktörerna förbereder rekvisita med pentylstubin, elsprängkapslar och sprängdeg. :

Alla fynd som kan tänkas innehålla fingeravtryck eller andra biometriska spår placeras i burkar eller påsar.

Allt material som samlas in placeras i plastpåsar och tas till den fiktiva campen för fördjupad analys.

JOINT TARGETING

PRIORITERADE MÅL KRÄVER GEMENSAM VERKAN

Det amerikanska raketartillerisystemet Himars grupperar och får samtidigt all datainformation för att slå ut den fiendliga staben som befinner sig 15 mil bort. Ett par minuter senare är det prioriterat målet utslaget och förbandet packar ihop och lämnar snabbt området.

DET SKULLE KUNNA vara på riktigt men i det här fallet är det ett exempel på det som kallas för joint targeting – när man samlar resurser ur försvarsgrenarna eller från en partner för att bekämpa mål som är avgörande för den fortsatta striden.

– Att ha en väl fungerande process för att välja ut och prioritera mål samt när dessa upptäcks kunna slå ut dem med långräckviddig bekämpningsförmåga, är en central funktion på operativ nivå, säger Bengt Fransson som är chef för Joint Fire and Effects på Operationsledningen (OPL).

I grunden är det här inget nytt. En del menar att det förekom redan under andra världskriget där britter och amerikanare ville effektivisera bombkampanjerna. Istället för att attackera en rad olika och oprecisa mål, ville man istället slå ut mål som bidrog till ett avgörande på längre sikt. Exempelvis vapenindustri, större depåer och ledningsplatser.

Men den gemensamma bekämpningen, eller joint targeting, handlar inte bara om att slå ut mål med olika

vapensystem. Man kan också välja att verka inom det elektromagnetiska spektrumet, till exempel genom att påverka motståndarens sensorer.

– Vi kan också uppnå militära målsättningar genom informationsoperationer i syfte att få till en kognitiv effekt, vilket innebär en förändring av motståndares uppfattningar, inställningar och uppträdande, säger Bengt Fransson.

Processen med joint targeting i Försvarsmakten är lik

den i övriga västvärlden och bygger på det som har utvecklats av Nato och USA. Om man sammanfattar det hela så kan man säga att det bygger på sex steg.

– Steg ett handlar om att ge mål och övergripande riktlinjer för operationen. Det andra steget är att underrättelsetjänsten tar fram de prioriterade målen. Därefter måste man som steg tre se vilka resurser som är tillgängliga och sedan välja de som bäst uppnår målet, säger

I och med Sveriges kommande medlemskap i Nato har arbetet med att utveckla förmågan Joint targeting tagit fart i Försvarsmakten.

Bengt Fransson.

– Fjärde steget är att utarbeta planen och få den godkänd av chefen för operationsledning. Det femte steget är att chefer på försvarsgrenarna med sina förband genomför själva operationen. Avslutningsvis, det sjätte steget, handlar om att analysera insatsen och se om man uppnådde planerad effekt eller om ytterligare insatser är nödvändiga.

I och med Rysslands angrepp på Ukraina så har processen

med joint targeting ytterligare aktualiserats. Enligt västlig förebild tillämpar Ukraina denna process framgångsrikt i sitt försvar, vilket kan exemplifieras genom sänkningen av Svartahavsflottans flaggskepp Moskva eller de upprepade attackerna på bron mellan Krim och det ryska fastlandet. Två exempel på prioriterade mål med avgörande betydelse.

I och med Sveriges kommande medlemskap i Nato har arbetet med att utveckla

förmågan Joint targeting tagit fart i Försvarsmakten.

– Tanken är att när medlemskapet väl är på plats så ska Försvarsmakten kunna integrera med Natos joint targeting process. Om vi hamnar i en väpnad konflikt ska även Sverige kunna effektuera verkan mot prioriterade mål med minsta möjliga fördröjning, säger Bengt Fransson. ◀

Text **Philip Simon/**
Försvarsmakten

HISTORISKA TRAMP

JUST NU JOBBAR bildarkivarie Andreas Karlsson med att gå igenom och arkivera en stor historisk bildsamling, motsvarande 30 hyllmeter pärmar och lådor. Bilderna är tagna mellan 1950- och 90-talet och alla vapengrenar är representerade bland motiven.

Cykelbilderna kommer från Försvarsstabens Pressdetalj och är fotograferade den 12 september 1944 i Södermanland. Det är personal från I 34 (I 4) som är ute på cykelmarsch. Generalen vid cykeln heter Helge Jung och var ÖB mellan 1944 till 1951. ◀

General Helge Jung, ÖB mellan 1944 och 1951, hade sina militära rötter i infanteriet.

De cykelburna infanteriregementena avvecklades åren 1948-1952.

Den vanligaste modellen av militärcykeln var cykel m/42, som tillverkades av flera svenska cykeltillverkare.

FRAMTIDSSPANARNA

PÅ ETT GAMMALT GODS I HJÄRTAT AV STORBRIANNIEN SPANAR BRITTIKA OCH SVENSKA OFFICERARE IN I FRAMTIDEN. ENHETEN HETER DCDC, SORTERAR UNDER BRITTIKA FÖRSVARSMINISTERIET MEN ÄR LIKA MYCKET SVENSK SOM BRITTIK.

Text & foto *Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm*

VÄRLDEN HAR GÅTT sönder. Nationalstater existerar i praktiken inte längre. Vem som har makten är oklart, och varierar beroende på vem som för tillfället ter sig starkast. Varje försök till samordnad styrning mellan länder eller områden slås snabbt ner. Det liknar snarast anarki. En dystopi. Och något varje militär

kraft behöver förhålla sig till.

Det är överste Joachim Isacson som förmedlar den dystra bilden av en framtid som den skulle kunna te sig om sådär 30 år. Men han gör det med förvånansvärd lätthet, tycks inte särskilt bekymrad.

– Ett annat tänkbart scenario, teoretiskt, är faktiskt det motsatta. Att länder och makt-

centra har insett att utvecklingen som sker nu inte är hållbar, och i stället börjat samarbeta just för att undvika att hamna i situationen som beskrivs i inledningen, förklarar han.

BRITTIK – OCH SVENSK

JOACHIM ÄR ställföreträdande chef för något som kallas Futures i enheten DCDC –

Amanda Timms är chef för Futures-enheten på DCDC, som levererar insikter om framtiden till brittiska regeringen och Försvarsmakten.

Development, Concepts and Doctrine Center. Den är brittisk och sorterar under det brittiska försvarsministeriet. Men trots att Joachim är anställd av Försvarsmakten och alltså representerar Sverige är han lika mycket en del av den som vilken britt som helst i den 80-talet man starka organisationen. Det är chefen för DCDC,

generalmajor (Air Vice-Marshal) Fin Monahan, noga med att påpeka.

– DCDC har ett mycket nära samarbete med Sverige. De svenska medlemmarna i mitt team är respekterade och helt integrerade i allt som vi gör. Jag är stolt över att vara det svenska DCDC.

Hans budskap bekräftas av

de dubbla flaggorna utanför DCDC-huset inne på brittiska försvarshögskolans område i Shrivenham, elva mil väster om London. Trots att här finns personal från sju nationer är det den svenska flaggan som presenteras intill den brittiska.

Det som sker här, i Joachims avdelning Futures, är lika svårt som viktigt: att bedöma hur

framtiden kommer att te sig och hur det påverkar säkerhet, hur militära förmågor, strategier och metoder behöver utvecklas och anpassas. Det vore i princip ett omöjligt uppdrag, om man förväntade sig exakta och alltid korrekta svar. Men det är inte deras uppgift. I stället handlar det om att ge politiker och beslutsfattare en bild av hur utvecklingen i världen kan komma att påverka säkerheten globalt, och i förlängningen hur detta påverkar militärt försvar och agerande.

En av Joachims kollegor, kommandörkapten Leif Hansson, arbetar i en grupp som har ett något kortare perspektiv som sträcker sig 20 år framåt. Gruppen kallas Concept och beskriver militära idéer, metoder och koncept som kan möta de utmaningar som utvecklingen ställer.

– Medan Futures beskriver en ganska avlägsen framtiden tar Concept fram förslag på konkreta lösningar, som kan provas experimentellt inom försvaret, förklarar Leif.

SKRIVER NATODOKTRINER

DEN TREDJE AVDELNINGEN, Doctrines, är helt och hållet här-och-nu-fokuserad. Här skrivs doktriner, helt enkelt. Och inte bara brittiska doktriner, en stor del av Natos doktriner kommer från DCDC i Shrivenham. Britterna är faktiskt den enskilt största doktrinörförfattaren i försvaralliansen, förklarar den tredje svensken på DCDC, överstelöjtnant Staffan Lundmark, som jobbar just i doktringroupen.

Sverige har varit en del av DCDC i tio år. Den svenska delen av verksamheten ingår

i Strategienheten på Försvarsstaben och producerar material som bland annat landar i den så kallade perpen, den perspektivstudie som Försvarsmaktens sammanställer inför varje försvarsbeslut, som ett stöd för politiker och beslutsfattare.

Samarbetet med britterna var ett svenskt initiativ och Joachim Isacson den som fick i uppgift att dra igång samarbetet från Försvarsmaktens sida. Det var inte svårt för honom att tacka ja, även om det innebar en flytt från Sverige.

– Det var ett otroligt stimulerande uppdrag, jag hade en brittisk fru och två yngre barn och miljön här passar mig väldigt bra. Shrivenham ligger också väldigt bra till – det är nära till London men även till andra delar av Storbritannien som jag uppskattar mycket.

Han och familjen bor i ett hus några kilometer från området, där artilleriutbildning bedrevs från strax före andra världskriget till något år efter dess slut. Fast dessförinnan hade det parkliknande godset tillhört en viss lord Barrington och de historiska spåren är tydliga: det vackra, lilla slottet som utgör centrum för brittiska försvarets pastorsverksamhet, golfbanan och utomhusbassängen är några.

INTERNATIONELL NÄRVARO

DEN DYSTRA framtidsvisionen i inledningen ingår i en närmare 300-sidiga rapport som Futures-gänget publicerar återkommande sedan 2003, Global Strategic Trends. Den senaste är den sjätte i ordningen. Utöver de två extrema visionerna av hur världen kan te sig om 30 år, presenteras ytterligare tre möjliga världar i

I utkantens av området där DCDC håller till ligger ett mindre slott, som tidigare tillhörde en lord Barrington, ägare av godset fram till 1936. I dag huserar brittiska arméns fältprästenhet i slottet.

VÄNSTER: Futures-chefen Amanda Timms och ställföreträdande chef Joachim Isacsson delar rum i DCDC-huset. NEDAN: Den svenska DCDC-trion utgörs av Joachim Isacsson, Leif Hansson och Staffan Lundmark.

Överste George Wilson är chef för avdelningen som kallas Doctrine, som skriver doktriner åt såväl Nato som den brittiska försvarsmakten.

Hundar är ytterst vanliga på DCDC-kontoret. Här Har Milo med husse överste Paul Cole, stabschef på DCDC.

Defence Academy, där DCDC ligger, ligger på landsbygden i Shrivenham drygt tio mil väster om London.

den senaste versionen. Joachim förklarar att tanken med dessa inte är att visa vad som väntar oss, snarare att åskådliggöra vad som skulle kunna ske – mycket beroende på vilka beslut som fattas i dag.

– Genom att måla upp de här olika teoretiska världarna blir det enklare att förstå konsekvenser av tänkbara utvecklingar. Och man kan säga att det ger politiker och andra beslutsfattare något att sikta på, förklarar Joachim.

Totalt arbetar ett 80-tal personer inom DCDC och av

Generalmajor Fin Monahan tillträdde som chef för DCDC i oktober 2022.

dess är 11 från andra nationer, som Australien, Tyskland och Brasilien. Den höga graden av internationell närvaro av länder i och utanför Nato är givetvis högst avsiktlig, påpekar chefen Fin Monahan.

– Våra internationella partner bidrar med en mångfald av tankar, idéer och erfarenheter, vilka är helt avgörande för vårt arbete.

Men det råder ingen tvekan om att Sverige har en särställning. Frågan om exakt varför det har blivit så får inget entydigt svar, men det började med ett regeringsuppdrag till Försvarsmakten att söka internationella samarbeten och ett initiativ och en förfrågan från tidigare Minusmachefen Dennis Gyllensporre, som då var på Högkvarteret. Och det tycks i hög grad ha varit personliga kontakter som lagt grunden för samarbetet som det ser ut i dag.

– Sverige bidrar i hög grad väldigt konkret till samarbetet. Vi är bland annat väldigt intresserade av hur ni ser på totalförsvaret – att göra hela samhället motståndskraftigt. Det är ett anslag som vi i Storbritannien i praktiken har saknat sedan andra världskriget, förklarar Fin Monahan. ◀

OM DCDC

»» Enheten har funnits sedan 1998 för att bidra med insikter som hjälper Storbritannien att utveckla sitt militära försvar och sin militära kapacitet. Samarbetet med Sverige startade 2013 och i dag ingår den svenska delen av verksamheten i Försvarstabens Strategienhet.

»» Inom DCDC finns representanter från sju nationer, inom och utanför Nato. Enheten är uppdelad i fem avdelningar. Här är de tre centrala.

Doctrine. Skriver militära doktriner för Nato och Storbritannien.

Concepts. Utvecklar koncept för hur militären kan agera för att möta framtida utmaningar. Perspektiv på 20 år.

Futures. Tittar 30 år framåt och presenterar tänkbara utvecklingar av världen i ett brett perspektiv, rörande allt från ekonomi, klimat och miljö till demografi och maktfördelning. Analyser och slutsatser bygger på evidensbaserad forskning, samarbete med andra länder, akademiker och näringslivet.

SNABBARE, ROLIGARE, VASSARE!

SÅ VINNER UKRAINA INFORMATIONSKRIGET

Text **Linus Ehn/Fst Komm**

En tecknad hund som kastar granater ner i ryska skyttegravar, soldater som räddar borttappade husdjur och den mystiska piloten "The ghost of Kiev". Ukrainas kommunikation efter det fullskaliga angreppet har fått enorm uppmärksamhet. Försvarsmaktens kommunikatörer har mycket att lära.

NÄR DE RYSKA stridsvagnarna rullade över gränsen i februari förra året så möttes de invaderande styrkorna inte bara av hårt motstånd från Ukrainas armé. De möttes också av en våg av välriktad kommunikation från alla tänkbara håll.

– Ukrainarna lyckades direkt slå fast och visa för omvärlden att Ryssland faktiskt invaderade Ukraina. Inför den fullskaliga invasionen var det mycket spekulationer i medierna. Vissa underrättelsetjänster såg inte ens invasionen komma, varpå USA delade med

sig av egna hemliga uppgifter om vad som höll på att ske. Detta i kombination med Ukrainas kommunikation skapade ramen för hur händelserna skulle tolkas, säger Per-Erik Nilsson, senior forskare vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

Ukrainarna hade lyckats skapa det som akademikerna kallar

en narrativ ram. De hade slagit fast hur händelserna skulle tolkas av omvärlden.

– De har varit duktiga i sin kommunikation. De har lyckats nå ut i en mycket hård informationsmiljö, den klickbaserade eko-

nomi, säger Per-Erik Nilsson.

FOI har nyligen givit ut rapporten "Ukraine's Information Front", författarna Ivar Ekman och Per-Erik Nilsson har intervjuat 40 personer inom Ukrainas strategiska kommunikationsapparat under kriget som grund för rapporten.

SÅG SÅRBARHETER

UKRAINA HAR VARIT i krig med Ryssland sedan 2014, men fram till 2022 var det inte lika intensivt. Under de här åren växte en insikt fram hos ukrainarna; de förstod att kommunikationen måste bli bättre.

– Man har tagit det här på väldigt stort allvar och har insikten om att det är viktigt. Ukrainarna insåg sina sårbar-

Per-Erik Nilsson, FOI.

LEONHARD LENZ

NAFO-hunden. Den tecknade hunden har en förhistoria i meme-kulturen, men anammades som symbol för nätrörelsen mot rysk desinformation om kriget i Ukraina. Rörelsen kallar sig NAFO, North Atlantic Fella Organization, en skämtsam blinkning till NATO - North Atlantic Treaty Organization.

heter gentemot Ryssland. De ansträngde sig för att förstå rysk desinformation och kom fram till att den är något som rör hela samhället. De förstod att kommunikationen och försvarsviljan hänger ihop och har lärt sig vad som ska göras för att stärka den.

Efter 2014 gjorde Ukraina om sina informationsstrategier i samarbete med Nato och civilsamhället. Det sammanföll med en rörelse där viktiga delar av det ukrainska samhället närmade sig väst och frigjort sig från det sovjetiska arvet.

– Strategisk kommunikation har gjorts till en totalförsvarsfråga i Ukraina.

Försvarsmakten och andra myndigheter i Ukraina har ta-

git in personer med kompetens från privata företag inom media, reklam och pr-världen.

– Personer som kommit utifrån har förts in i den militära strukturen och givits en viktig roll i hur kommunikationen utformas. Myndigheter och byråkratiska processer främjar ju inte alltid den kreativa processen.

EXTREMT KREATIV

UKRAINA VAR KORT sagt tvungna att bli bra på kommunikation eller riskera att gå un-

Ukraina redovisade motståndarens förlustsiffror dagligen bland annat i sociala medier, men de egna förlusterna är man extremt försiktiga med att berätta om. Siffrorna är närmast omöjliga att kontrollera. Huruvida Ukraina slagit ut exakt 4 757 stridsvagnar får sägas vara något oklart.

”Man är snabb och extremt kreativ i utformningen av kommunikation, med vilka kanaler man väljer.”

der som nation. Listan på vad de förbättrat sedan 2014 är lång.

Mediacenter inrättades, varumärkeskampanjer startades och analysföretag kontrakterades. Under de år som föregick det fullskaliga kriget byggdes en allt mer kompetent apparat.

– Man är snabb och extremt kreativ i utformningen av kommunikation, med vilka kanaler man väljer och hur man riktat in sig mot olika målgrupper. Ukrainarna är icke-konventionella, har humor, visar mänsk-

EMERIC LHUISSET

Ukrainska112. territorialförsvarsbrigaden rekryterar. Fotografen har återskapat ett känt konstverk, "Zaporogkosacker skriver brev till den turkiske sultanen" av Ilja Repin. Sammanhanget var att sultanen krävde att kosackerna skulle underkasta sig hans styre. Svaret är både långt och för grovt att återges här, men avslutas "kysst vår röv!".

Handling och kommunikation går hand i hand. Ledningen har också visat en naturlig förståelse för den typen av dramaturgi.

lighet, använder sarkasm och ironi.

De har också sett till att vara väldigt annorlunda jämfört med rysk kommunikation.

– Man kan nästan direkt se om något kommer från Ukraina. De har också djup. De har fått väst att förstå att kriget är avgörande för den regelbaserade världssordningen.

Varför har de lyckats?

– Det har funnits en stor enighet och försvarsvilja, men det politiska och militära ledarskapet måste nämnas. President Zelenskyj stannade kvar i Kiev när ryska armén närmade sig. Handling och kommunikation går hand i hand, helt enkelt. Ledningen har också visat en naturlig förståelse för den typen av dramaturgi.

Vad har de misslyckats med?

– Kommunikation till andra delar av världen än Europa och USA. I Indien, Kina och Afri-

ka är Ryssland väl etablerade sedan tidigare. Man har också haft svårt att nå ryssar i Ryssland, trots många kreativa försök. Informationsmiljön i Ryssland är förstörd relativt avstängd. Men man har försökt allt från hackade tv-kanaler till recensioner på nätet. Jag vill dock lämna en brasklapp. Det är närmast omöjligt att få en riktig bild av hur den ryska allmänheten tänker.

Vad kan vi lära av ukrainarna?

– Kommunikation utan handling ekar tomt, så budskapen måste hänga ihop med verkliga händelser. De jobbar med enkla budskap som man snabbt kan förstå och är skickliga på att utnyttja kraften som finns i det civila samhället.

Den ukrainska kommunikationen kring kriget är omtalad, många av de personer som skapat den är ytterst skickliga och har utbildats i Europa och USA.

FEM PUNKTER

ATT TA MED FÖR FÖRSVARSMAKTENS KOMMUNIKATÖRER

1. Varför gör jag det här?
2. Vad vill jag berätta?
3. För vem berättar jag? Målgrupper är väldigt olika, förstå dem!
4. Hur berättar jag? Var kreativ i val av kanal och utformning av budskapet!
5. Tänk på helheten. Kommunikation sker inte i ett vakuum. Hur står sig det du vill berätta i relation till större nationella budskap.

Forskarna på FOI pekar på styrkan i Zelenskyj-regeringens förmåga att tala med en röst som sedan förstärks av en kör av kommunikation i skiftande tonläge. ◀

”ATT INTE GÖRA FEL ÄR INTE DETSAMMA SOM ATT GÖRA RÄTT”

Robert Karjel.

SKOGSBRANDEN SVEPTE ÖVER de jämtländska skogarna, De boende gjorde allt de kunde för att rädda sig, sina ägodelar och djur från lågorna och Robert Karjel och de andra helikopter-piloterna skopade vatten från sjöar för att släppa sin last över flammorna och försöka släcka elden. Då hände det som inte fick hända. Brandtunnorna gick sönder. Att beställa nya var inte att tänka på, det skulle ta veckor att få godkänt och allt skulle sedan länge vara nedbränt.

– Vad gör man i den situationen? Vi lyckades hitta en sadelmakare som bodde ute i skogen och han kunde sy ihop brandtunnorna. Det var naturligtvis inte rätt agerat formellt sett, men det räddade både liv och enorma värden.

Tidigare helikopterpiloten Robert Karjel har lämnat Försvarsmakten och är idag författare och talare med ledarskap som specialitet. Han tar situationen från skogsbranden som ett

I BÖRJAN AV SEPTEMBER FICK ELVA MEDARBETARE TA EMOT ÖB:S LEDARSKAPSMÄRKELSE. MEN VAD ÄR GOTT LEDARSKAP? VI FRÅGADE TVÅ AV MOTTAGARNA OCH EN VETERAN.

exempel på hur beslutsfattare borde agera i en krissituation, men hävdar samtidigt att det är alltför sällsynt. Han menar att Sverige är alltför för präglad av en förvaltningskultur, där man ofta nöjer sig med att konstatera att vi gjorde i alla fall inga fel, det finns ingen att klandra.

– En organisation kan antingen vara tillåtande eller förlåtande. Jag måste göra det här, men måste först få klartecken uppifrån och det kan förvisso vara rätt, men det äter massa tid. Så fungerar det ofta i en tillåtande organisation. En förlåtande organisation däremot får saker att hända, det kan gå fel men då drar man erfarenhet av det.

NÖDVÄNDIGT LÄSA SITUATIONEN

ROBERT KARJEL KONSTATERAR att en stor verksamhet likt Försvarsmakten, styrd av förvaltning och processer av goda skäl, behöver ibland gå från tillåtande till förlåtande:

– Särskilt när tiden blir en faktor som man inte äger. Där tror jag att Försvarsmakten likt andra förvaltningar i Sverige har en del jobb att göra.

Som för många ledarskapskonsulter tycks Robert Karjel ha svårt att bli konkret, men

ibland kommer han åtminstone skapligt nära. Som när han kommer in på uppdragstaktik.

– Uppdragstaktik handlar ju inte bara om de längst ut på linan, den som springer med bössan. Det gäller att man på alla nivåer förstår att läsa situationen man har framför sig.

Enligt Robert Karjel handlar det om att skapa ett klimat av att ta initiativ och utnyttja läget som råder.

– Man kan inte uppnå det genom att skriva dokument – man behöver jobba med tillit och ansvarsdelegering. Man behöver bygga upp en känsla i organisationen av det är tillåtet att handla trots att det finns stora osäkerheter. Att man agerar.

Problemet är sällan de som sitter i toppen eller de längst ut på linan, menar Robert Karjel, utan felet sitter ofta hos cheferna i mellanskiktet, det är oftast de som väntar på tillåtelse och vill undvika att göra fel.

– Det är samma sak i förvaltningar som i civila företag. Att inte ha gjort fel är inte samma sak som att ha gjort rätt. ◀

Tex **Johan Lundgren/Fst Komm**

MOTTAGARE AV ÖB:S LEDARSKAPSUTMÄRKELE 2023

”Jag vill se med fräscha ögon”

För drygt tre år sen kom Lotta Carlbäck från den privata sektorn för att ta över ansvaret för Försvarsmaktens servicedesk. Lottas stora utmaning som chef och ledare är att attrahera och behålla de bästa medarbetarna på en arbetsmarknad med stenhård konkurrens.

– EN AV MINA viktigaste uppgifter är att medarbetarna ska se vägen framåt och känna att det finns en tydlig plan för vart vi ska, tillsammans. Och samtidigt ge dem handlingsfrihet och förtroendet att göra det de är bäst på.

– Mitt mål är att de ska känna ansvarsglädje – att de ska känna att de har så mycket förtroende att de vill ta ansvar.

Lotta valde att satsa på Försvarsmakten för att inte bara styras av att maximera finansiell vinst åt ett företag.

– Det här är inte vilket jobb som helst. Vi måste självklart

**”MITT MÅL ÄR ATT DE SKA KÄNNA ANSVARSGLÄDJE
– ATT DE SKA KÄNNA ATT DE HAR SÅ MYCKET
FÖRTROENDE ATT DE VILL TA ANSVAR.”**

förhålla oss till en ekonomi, men vi har ett högre syfte än att tjäna pengar som gör att det finns större möjlighet att fokusera på människorna i verksamheten. Om jag bidrar till att de förstår varför vi är här och om de har rätt förutsättningar att göra ett bra jobb tror jag att vi får lojala medarbetare som trivs på jobbet och vill utvecklas och göra mer hos oss.

Lotta har ett uppdrag hon

Lotta Carlbäck beskriver sig själv som en ”varförperson”.

brinner för. Hon har varit med och tagit fram Insteg IT, ett program där Försvarsmakten bygger den it-kompetens som behövs för framtiden.

– Vi måste få till en mer effektiv rekrytering och tillväxt

där vi också klarar av att inom förbandet vidareutbilda och utveckla medarbetare med olika bakgrund för att på sikt få den spetskompetens som vi behöver. Idag har alla medarbetare en individuell plan för vidare utveckling.

Att göra som man alltid har gjort är inte något för Lotta.

– Jag är en ”varförperson” som utmanar och ständigt funderar på varför vi gör som

vi gör, om det är rätt eller om vi behöver justera något. Jag hoppas att det bidrar till att vi lättare kan ställa om snabbare om det behövs. Så länge alla får information regelbundet och kan vara delaktiga i den rörelse vi gör behöver inte förändring vara så stort och skrämmande.

Det egna ledarskapet ska helst inte heller stå stilla.

– Jag vill försöka behålla förmågan att se med fräscha ögon på det jag gör, den verksamhet jag är i och vart vi är på väg. Fortsätta att vara framåtutad och få utrymme att anpassa verksamheten utifrån rådande situation. Sen vill jag vara lyhörd för hur jag bäst kan bidra till att mina medarbetare, som jag är så stolt över, fortsatt får de bästa förutsättningar att göra det de är bäst på. ◀

Text **Charlotta Pettersson**

MOTTAGARE AV ÖB:S LEDARSKAPSUTMÄRKELSE 2023

”Måste våga säga stopp ibland”

Med två år i ryggen som anställd soldat på Försvarsmaktens tekniska skola är Lucas Teern en av Försvarsmaktens yngre ledare. Trots begränsad ledarerfarenhet vågade Lucas kliva fram och ta på sig en flera nummer större ledarkostym när det verkligen gällde.

LUCAS VAR SOM instruktör delaktig i allt som hör till värnpliktsutbildningen på Vapnö kompani när personalläget på grund av olika olyckliga omständigheter blev mycket ansträngt under våren. Plötsligt hade han ansvar för 25-30 värnpliktiga. En övningsserie, med Aurora 23 som höjdpunkt, stod dessutom för dörren.

– Jag lade verkligen ner min kropp och själ för att de skulle få en kvalitativ utbildning och övningsserie. Våra yngre kollegor är det viktigaste vi har. Men jag kunde ju inte klara allt själv som chef. Jag jobbade mycket med att inkludera de värn-

”JAG JOBBADE MYCKET MED ATT SE TILL ATT DE VÄRNPLIKTIGA FICK VARA MED OCH PÅVERKA OCH KOMMA MED LÖSNINGAR PÅ UTMANINGAR.”

pliktiga, att de fick vara med och påverka och komma på lösningar på utmaningar som uppstod. Det visade sig leda till ett väldigt bra slutresultat.

Att kavla upp skjortärmarna och hugga i när det behövs anser Lucas vara en självklarhet – att vara ett föredöme är en ledstjärna i hans ledarskap.

– Jag ser det som att vi sitter i samma båt. Om jag visar att jag är beredd att jobba hårt mot

Lucas Teern är inte rädd för att kavla upp ärmarna och hugga i.

vårt gemensamma mål får jag med mig de värnpliktiga. Min vilja och motivation smittar av sig på dem, och påverkar Försvarsmaktens krigförings-

förmåga i slutänden.

Men att vara beredd att ge sitt yttersta innebär inte att i alla lägen vara en ja-sägare.

– Jag tror att det är väldigt viktigt att Försvarsmaktens chefer och ledare vågar vara ärliga och har mod att säga ifrån när förutsättningar inte finns att lösa ställda uppgifter. Ibland måste man våga säga stopp för att kunna tänka om, göra bättre, och sen gå vidare.

Jag ser det som min uppgift att både värna mina underställda och att stödja min högre chef att hitta nya lösningar när situationen så kräver.

Lucas är på väg mot nästa steg i yrkesutvecklingen. Till nästa jul anställs kadett Teern som specialistofficer om allt går som tänkt. Och ledarskapet då?

– Utmärkelsen jag fått är ju ett kvitto på något jag åstadkommit nyligen. Det betyder ju inte att jag är färdig och perfekt. Jag ser fram emot mer ledarskapsutbildning, men också att se och lära av andra. Dessutom förhoppningsvis även våga misslyckas ibland för att lära mig av mina erfarenheter. Mitt ledarskap ska förhoppningsvis utvecklas hela livet! ◀

Text **Charlotta Pettersson**

.. VÄRNPLIKTSRÅDET .. STARKER DIN RÖST

Har du tankar om hur du kan förbättra din tid under grundutbildningen? Plikträdet är den instans som jobbar för att förbättra värnplikts tiden. Just nu befinner de sig i en förbandsbesöksperiod, där de besöker er på förbanden för att lyfta sådant värnpliktiga tycker är viktigt. Samtidigt jobbar de lite extra för några centrala frågor.

STÄRK MEDINFLYTANDE

FÖR ATT DEMOKRATISKT kunna förankra ett så pass odemokratiskt maktmedel som plikten finns rätten till medinflytande. Alla värnpliktiga under grundutbildning omfattas av förordningen (2017:1249) om medinflytande för totalförsvarspliktiga. Trots detta ser utövat av medinflytande väldigt olika ut på utbildningsenheterna. Under Värnpliktskongressen i april identifierades ett behov av kontinuerlig och gemensam

utbildning av de förtroendevalda i hur de kan utföra sina uppdrag. Detta för att säkra en gemensam lägstanivå på utförandet av medinflytandet på utbildningsplatserna. Plikträdet har, med detta som bakgrund, tagit fram ett stödunderlag främst för den förtroendevalda personen. Plikträdet har även under föregående år genomfört en utredning om NVK (Nätverk kvinnliga värnpliktiga) och kom fram till hur en mer central styrning av nätverket ska fungera. Samt att skyddsas-

sistenter behöver en grundnivå i kunskap för sitt uppdrag.

BÄTTRE ERSÄTTNINGAR

INFLATIONEN HAR SEDAN 2017 ökat med 26 procent, men ännu står värnpliktiga med oförändrad dagessättning. Samtidigt har både kadettersättningen och soldatlönerna höjts. Nu kräver Sveriges värnpliktiga att de står näst på tur. Plikträdet har idag en pågående diskussion med olika partier där vi tillsammans driver frågan. Regeringen har i sin budgetpropo-

sition för 2023 redan aviserat att man kommer uppnå Natos standard på två procent av BNP, vilket är positivt för värnpliktigas ersättningsnivåer.

Utöver det har Pliktrådet en pågående diskussion med Mecenat om att införa ett rabattkort även för värnpliktiga. Detta för att möjliggöra en större ekonomisk frihet för individen och för att öka de pliktades köpkraft på marknaden.

TOTALFÖRSVARSKUNSKAP I SKOLAN

UNDER VÄRNPLIKTSKONGRESSEN i april identifierades ett behov av ökad kunskap kring totalförsvarspikten och vilka skyldigheter denna medför för enskilda individer. Sammantaget formulerades ett förslag för införande av totalförsvarskunskap i grundskolans utbildning, i gymnasiet, och på högskola och universitet. Idag har Pliktrådet en pågående diskussion med utbildningsutskottet och delar inom Försvarsmakten för att driva förslaget vidare.

SOLDATHEMMEN OCH EN MENINGSFULL FRITID

ATT KALLAS IN för tjänstgöring inom lagen om totalförsvarspikt är en betydande uppoffring för den enskilde individen. Denna uppoffring innebär exempelvis att studier, arbete och familj måste sättas åt sidan under en längre tid. Detta får inte bara en påverkan i stunden, utan kan även komma att påverka bland annat familjesituationer, religionsutövning eller psykisk hälsa. För att motverka detta jobbar Pliktrådet ständigt och närgånget med det Svenska Soldathemsförbundet genom en post i styrelsen. Där lyfts kontinuerligt de värnpliktigas önskemål om hur man kan säkra en meningsfull fritid.

Soldathemmen fyller en viktig funktion för många värnpliktiga.

Att göra lumpen innebär ofta stora uppoffringar.

Förväntansfulla ungdomar rycker in på P 7.

POMPA OCH STÅT

FREDAGEN 15 SEPTEMBER VAR det på dagen 50 år sedan kung Carl XVI Gustaf tillträdde. Han avlade kungaeden 15 september 1973 och efterträdde då sin farfar Gustav VI Adolf. Carl XVI Gustaf är därmed den kung som regerat längst.

Lördagen den 16 september var det dags för hästanspänd kortege med kungen och drottningen genom Stockholms gator. Nio musikkårer spelade, trupper skyldrade gevär och fanor fördes till hälsning. Flygvapnet gjorde överflygningar och marinen genomförde en avslutande färd med kungsluppen Vasaorden från Skeppsholmen till Logårdstrappan.

Omkring 3 000 personer från Försvarsmakten deltog i firandet av kung Carl XVI Gustafs 50 år på tronen. Här är en bildkavalkad från festligheterna. ◀

Foto *Bezav Mahmud/Stridsfoto*

DD.MM. Konungen och Drottningen åkte hästdragen vagn från slottet till Skeppsholmen.

Rodden från Skeppsholmen genomfördes av personal från Stockholms amfibieregemente, och tredje och fjärde sjöstridsflottiljerna. Båten heter Vasaorden och är en kungaslup, alltså en utsmyckad roddbåt modell större.

Nio musikkårer spelade längs kungaparets kortegeväg.

Flygvapnets överflygningar väckte fotografen i en och annan besökare.

Kungaparet efter att ha stigit iland vid Logårdstrappan.

FÄLTTELEFONAPPARAT M/37

HYLLAD APA

”POSTEN TILL TÄLTET, besätt eldställningarna!” Kanske är det meddelandet som Fälttelefonapparat M/37, känd som ”Fältapan”, förmedlat flest gånger. Den minns av många som en sambandets kung under trädens gröna höjd.

En grågrön låda i bachelit, en lur kallad handmikrotelefon, vev och bokstaveringsstabell på lådans lock. Generationer av värnpliktiga har använt den. Det är rent av omöjligt att säga var den inte har använts. Fältapan tillverkades i över 100 000 exemplar och har använts i över 85 år.

Under årens lopp gjordes försök att ersätta den enkla och robusta Fältapan. Redan 1987 firades 50 år i tjänst – och det fick ett stort antal officerare att samlas till ett seminarium vid Ledningsregementet i Enköping. Meningarna var delade. Vissa ansåg att de nya mobiltelefonerna snart skulle göra den gamla fälttelefonapparat överflödig, andra menade att trådbundet samband skulle finnas kvar för alltid.

STÖRSÄNDNINGSSÄKER

APANS SIGNALER GÅR på tråd, så svaret på störsändning och avlyssning är entydigt: Försök

inte lura mig gosse, jag inga konstner tål.

Så sent som 2017 användes Fälttelefonapparat M/37 för samband mellan svenska och amerikanska styrkor i Afghanistan.

Det finns också ett användningsområde för fältapparatens som möjligen var mindre känt i officerskåren. Värnpliktiga besitter, som många förstått, en förunderlig kreativitet när det gäller att hitta nya användningsområden för existerande utrustning.

Som tillbehör till fältapan finns en fingerskiva, som kan kopplas i serie med linjen. Man kunde då ringa i det allmänna telefonnätet. Det här gjorde det möjligt att samordna fester och annat viktigt på ledig tid från fältövningar och andra försvärande förhållanden. En förutsättning var förstas den tekniska kompetensen att kunna ansluta telefonen till nätet.

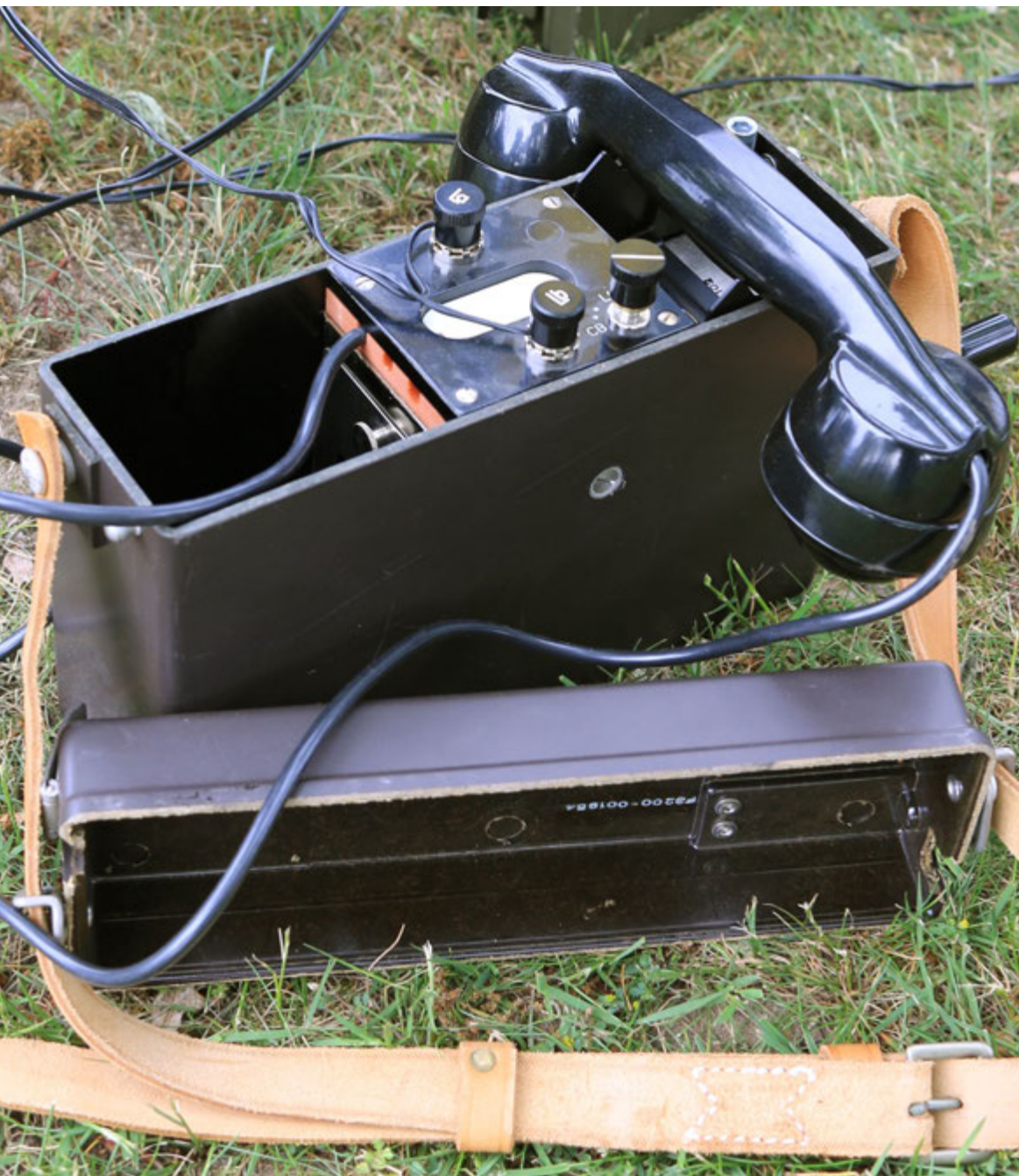
Fälttelefonapparat M/37 byggdes av L.M. Ericsson efter tysk förebild. Den exporterades också till ett stort antal utländska försvarsmakter. ◀

Text **Linus Ehn/Fst Komm**

Foto **Jorchr**

Fler än 100 000 Fälttelefonapparat m/37 tillverkades.

FUNKTIONELL FITNESS NÄSTA MILITÄRSPORT?

Svenska Justina Lundberg tog hem ett silver i den första militära tävlingen i sporten funktionell fitness i somras. Tävlingen gick i Warendorf, Tyskland, den 2–9 juli och lockade deltagare från elva länder.

JUSTINA LUNDBERG ÄR inte bara stark, utan stark när det gäller. Det är på sätt och vis själva poängen i sporten funktionell fitness – att vara stark på ett sätt som gör

att man klarar de belastningar man utsätts för i sitt jobb och i vardagen.

Hon jobbar på Fjärde sjöstridsflottiljen och är en av Försvarsmaktens elitatleter inom funktionell fitness. Under tävlingen i Tyskland lyckades hon ta sig upp på pal-len och bärga en silvermedalj.

Vad händer nu, blir funktionell fitness en officiell militär sport?

– Nästa år blir som i år, en öppen tävling som inte klassas

som VM. Men året därpå och framåt verkar det bli VM inom CISM (internationella militära idrottsrådet). Till dess är det mycket att göra på hemmaplan, flera länder är i samma situation – att sporten inte är en militär sport ännu gör det svårt med medel för att utföra den och resa iväg och tävla.

Hur angerar man sig?

– Att representera Sverige internationellt kräver viss nivå och tidigare erfarenhet. Tills det byggts upp en militär funk-

VÄNSTER: Justina Lundberg tog silver i Tyskland.
OVAN: Sverige deltog med två individuella atleter
och ett lag om fyra.

” Det gäller att försöka hitta vilan i momenten genom att slappna av i alla muskler som inte behöver vara spända. ”

tionell fitness-organisation går det att hitta information på nätet och träna själv. Men det bästa är att gå med i en civil förening och skaffa sig erfarenhet. Till exempel delta i seriespelet som utspelas i lag.

Vill du se mer finns tävlingsveckan dokumenterad i vloggar på Justinas instagramkonto ”@ljusetsninja”, där finns även testerna som genomfördes. ◀

Text och foto **Försvarsmakten**

WALLBALL. Knäböjning med en boll på 6 eller 9 kg. I samband med resning från botten kastas bollen upp och träffar en markering cirka 3 meter upp.

Här var det bara att köra, försöka slappna av i armarna och andas. Det gäller att försöka hitta vilan i momenten genom att slappna av i alla muskler som inte behöver vara spända.

KROPPSBASERAD UTHÅLLIGHET. Här skulle atleterna göra gymnastiska moment som försvårades allt mer ju längre in i testet atleten tog sig. När jag kom till momentet på bilden "bar muscleups" blev jag alldeles lycklig, för momentet innan var en av mina svagheter och det var så bra grepp i ricket att det kändes som jag flög upp och ner.

MIXED MODALITET, MARKLYFT. Vikten på 70 kg är inte tung för mig men jag vet att hur det kommer kännas beror på hur snabbt jag gjort allt annat innan – det här var på slutet. Jag drog på mig bältet för lite extra bålstöd och lyssnade på kroppen. Jag tänkte att om jag är trött är dom andra det också, nu är det viktigt att känna vad som är ett tempo jag kan hålla.

MIXED MODALITET, RODD. Atleterna skulle så snabbt som möjligt utföra 40 repetitioner av fem olika övningar – burpees, wallballs, utfallsteg, marklyft och boxhopp – med 400 meters rodd mellan varje moment.

Första rundan kändes rodden jättelätt och allt adrenalin gör att jag vill ro ännu snabbare, men jag vet att jag behöver hålla huvudet kallt och hålla det tempot som för mig är högt men precis under gränsen till mjölksyra. Det är många moment att beta av och det viktigaste är att göra snabba byten.

STYRKA. En "lyftarstegen" där atleten skulle klara en godkänd frivändning inom två minuter på en bestämd vikt. Nästa två minuter gällde samma sak på nästa vikt, och så fortsatte det tills antingen hela stegen är avklarad eller ett underkänt lyft.

Första lyftet gick som en dans och jag intalade mig själv att även nästa skulle göra det. Tyngdlyftning är väldigt tekniskt och när vikten är väldigt nära ens maxkapacitet är en ökning med tio kg mycket. Tyvärr gick det inte även om det var väldigt nära, om det hade gått skulle det varit det tyngsta jag lyft sen innan min knäskada, men jag var inte riktigt där ännu.

FUNKTIONELL FITNESS

»» Sporten funktionell fitness går ut på att vara så allsidigt tränad som möjligt då den testar atleterna inom sex kategorier. Funktionell fitness återspeglar genom sin allsidighet hur militärer tränar

för att upprätthålla högt fysiskt stridsvärde. Olika övningar kombineras inom kategorierna uthållighet, styrka, "skill", mixed modalitet, kroppsvikt-baserad styrka och "power".

»» Tävligen "First military

functional fitness challenge 2023" arrangerades av tyska delegationen inom CISM (Conseil Internationale du Sport Militaire) som är den internationella organisationen för militär sport.

Den 5 oktober 1950 invigdes fältsjukhuset officiellt och flaggorna för FN, Sverige och Röda korset mötte besökarna. Sjukhuset understöddes av 8211th Army Unit, Medical Administrative Detachment, lett av den svensktalande kaptenen Robert I. Jetland.

PAUL ØHLSÉN

FÄLT SJUKHUSET I KOREA 1950

FÖRSTA SVENSKA FN-FÖRBANDET

174 frivilliga svenskar etablerade
Röda korsets fältsjukhus i Korea 1950.

Text *Per Iko/Försvarsmakten*

HANS MALMBERG/NORDISKA MUSEET

Fältsjukhusets förste chef Carl Erik Groth beskrev hur han vid ankomsten till det krigshärjade Korea kände "en stark önskan att göra allt för att hjälpa och lindra".

TIDIGT PÅ söndagsmorgonen den 25 juni 1950 överskred nordkoreanska trupper den 38:e breddgraden, den linje som sedan andra världskriget delat Korea i två. Koreakriget var ett faktum. Säkerhetsrådet i det nybildade Förenta Nationerna sammanträdde omgående och vädjade till medlemsstaterna om stöd till Sydkorea. Ett militärt FN-kommando under amerikansk ledning skapades.

För den svenska regeringen uppstod därmed ett moraliskt och inrikespolitiskt dilemma. Som nybliven FN-medlem var det förstås angeläget att ställa upp när världssamfundet kall-

lade. Å andra sidan var den svenska alliansfriheten och neutraliteten djupt förankrad.

En lösning uppenbarade sig när det Internationella Röda korset i Genève tillfrågade Svenska Röda korset om stöd i form av ett fältsjukhus. Utrikesdepartementet nappade på idén och sonderingar gjordes med amerikanska myndigheter om inköp av sjukhusets utrustning. Den 10 augusti medgav regeringen formellt att Svenska Röda korset organiserade fältsjukhuset på statens bekostnad. Medicinalrådet Carl Erik Groth utsågs till dess chef.

Utrikespolitiskt rådde ingen >

KARLERIK RAHM, FREDSRÅRIVET

En paus någon gång 1952. Endast den svenska flaggan på vänster axel (och SAS-väska!) avslöjar att bilden inte är tagen vid ett amerikanskt fältsjukhus.

tvekan om att det var Sverige som bistod FN-insatsen i Korea. Den militära prägeln var tydlig redan från början. Fältsjukhuset skulle direkt underställas den amerikanska 8:e armén. Så småningom tecknades en överenskommelse mellan Sverige och USA att fältsjukhuset skulle lyda under amerikanska krigslagar. Inrikespolitiskt kunde regeringen däremot hänvisa till att Svenska Röda korset stod bakom och därmed var neutraliteten inte komprometterad.

174 FRIVILLIGA

FRIVILLIGA SÖKTES GENOM upprop i radio och tidningar. Den 24 augusti ryckte 174 män

och kvinnor in till Svea livgardes dåvarande förläggning i Sörentorp för The Swedish Red Cross Field Hospital for Korea, även kallat Koreaambulansen. Den första gruppen iklädd uniform m/39 avreste redan den

transportfartyget USS General A. E. Anderson tillsammans med ett amerikanskt luftburet förband.

Sjukhuset förlades i en tidigare skola i Busan på den koreanska halvöns sydöstra hörn.

¶ I USA utbildades svenskarna på materiel och erhöll amerikanska uniformer. Företeelser som tv, Coca-Cola och tepåsar blev nya upplevelser. ¶

26 augusti från Bromma.

I USA utbildades svenskarna på materiel, vaccinerades och erhöll amerikanska uniformer. Företeelser som tv, Coca-Cola och tepåsar blev nya upplevelser. Transporten över Stilla havet skedde med det militära

All personal var på plats den 23 september och två dagar senare anlände 68 sårade amerikanska soldater, på dagen tre månader efter krigsutbrottet. Sjukhuset kom också att vårda soldater från bland annat Sydkorea, Thailand, Turkiet,

KOREANSKA SÄLLSKAPET

OVAN: USA:s militära överbefälhavare Omar Bradley på besök 1951. Sjukhuschefen Rolf Kaijser till höger.
NEDAN: En sårad soldat måste bäras över leran.

NORDISKA MUSEET

Filippinerna och Frankrike.

Även nordkoreanska krigsfångar i mycket dåligt skick behandlades vid fältsjukhuset. Kompanichefen, kapten Gunnar Nyby, beskrev dem:

”... i vissa fall är kläder och sår så intorkade och inbakade i köttet, att delar av kläderna inte går att få bort. --- Skadorna är gamla och luktar hemskt illa, många har legat ute utan tillsyn i dagar utan mat och dryck och är magra som Buchenwaldfångar.”

ALLTMER CIVILVÅRD

KRIGETS UTVECKLING GJORDE att Busan hamnade allt längre från frontlinjen, och sjukhuset kom alltmer att erbjuda vård till civilbefolkningen. Efter

vapenstilleståndet den 27 juli 1953 togs soldater från FN-alliansen emot ända fram till halvårsskiftet 1954. Fler än 1 100 svenskar kom att tjänstgöra vid sjukhuset i sexmånaderskontrakt. Över 20 000

77 Fler än 1 100 svenskar kom att tjänstgöra vid sjukhuset i sexmånaderskontrakt. Över 20 000 soldater hade då behandlats. 77

soldater hade då behandlats jämte ett oräkneligt antal civila koreaner. Fältsjukhuset omvandlades senare till ett skandinaviskt utbildnings-sjukhus.

Det är tankeväckande hur det för över sjuttio år sedan

med dåtidens kommunikations- och transportmöjligheter var möjligt att organisera, utrusta och upprätta ett fungerande fältsjukhus – och på så kort tid. Kanske är det tvetydiga huvudmannaskapet

mellan svenska staten och Svenska Röda korset orsaken till att fältsjukhuset hamnat i skymundan bland övriga utlandsinsatser? Sent omsider uppmärksammades sjukhuset och dess personal under Veterandagen 2019. ◀

OVAN: En läkare går den dagliga rondan.
NEDAN: Från hamnen i Busan anlände sjukhusets personal 1950 på amerikanska militärlastbilar.

FREDSARKIVET

NORDISKA MUSEET

KLÄDBYTE I ARMÉN

INTE ENS FÖRSVARSMAKTENS kommunikationsavdelning kände till att nya tjänsteuniformer i armén är under utveckling. Och många trodde att bilderna, som armén publicerade i början av oktober, var ett skämt. ”Det var det fulaste jag sett”, dök upp i kommentarsfälten. Men också ”fett att kopplet kommer tillbaka”.

Den 40-talsdoftande designen beskrivs som svensk, och man har ”hämtat inspiration från alla svenska motsvarande uniformer under hela 1900-talet”. Bilderna föreställer inte den slutliga versionen, utan en design som ska utvärderas under en försöksperiod. Anskaffning av uniformer påbörjas 2025.

SIFFRAN

1 500 000

Ungefär så många **sidvisningar** har Försvarsmaktens webbplats varje månad.

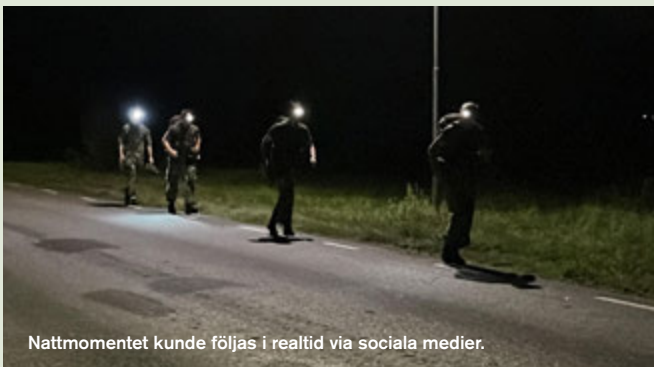

COAST GUARD

MARINKÅREN INSPIRERAS AV DROGSMUGGLARE

MEÐ SMÅ, OBEMANNADE båtar hoppas U.S. Marine lösa problemet med att få ut ammunition till mindre stridande enheter. Idén kommer från erfarenheterna av jakten på drogsmugglare, som ofta använder små båtar för sina transporter. "Vi har svårt att hitta dem, så vi tänkte att – ja, det funkar!". Prototypen som testas nu kan bära två Naval strike missiles in på så grunt vatten som drygt en meter.

TJOCKA PANNBEN I EKSJÖ

ING 2

Nattmomentet kunde följas i realtid via sociala medier.

DEN 10–12 OKTOBER genomfördes Försvarsmaktsmästerskap Patrull (FMM Patrull) i Eksjö där ett 30-tal lag från Försvarsmaktens olika förband deltog. Göta ingenjörregementet Ing 2 arrangerade årets upplaga av tävlingen.

FMM Patrull genomförs sedan 1992 i syfte att stimulera

till att upprätthålla de grundläggande soldatkunskaperna. Tävlingen innehåller ett stort antal moment, exempelvis skytte, sjukvård och orientering, och är ett sätt att pröva det fysiska stridsvärdet och soldatdugligheten mot målen för försvarsmaktsgemensamma krav på soldater och sjömän.

MATS CARLSSON

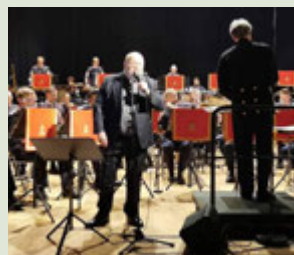
FÄLTMÖSSA AV – BASKER PÅ!

NÄR NORRBOTTENS pansarbataljon samlades i Regementsparken i Boden en klar oktoberdag, blev det en symbolisk avslutning av den inledande delen av de värnpliktigas grundläggande militära utbildning. Under högtidliga former kommanderades de värnpliktiga på 10-månaders utbildning att ta av sina fältmössor. Därför att bära huvudbonaden med historiska anor från de första brittiska stridsvagnsförbanden – den åtråvärda svarta pansarbaskern.

DRAGONER TILL SJÖSS

NORRLANDSDRAGONER KAN förflytta sig över vatten med hjälp av rep, på vattnet med patrullbåtar, men också i vattnet. Något som K4:s värnpliktiga fick bevisa i Jägarövning 1. En prövning eller ett uppfriskande sensommar dopp (med full packning)? Den som var med vet.

NHK

MOREAUS + AMK = SANT

NÄR ARMÉNS MUSIKKÅR (AMK) spelar lyssnar man, enligt det gamla djungelordspråket. Och om fenomenet Kalle Moreaus uppenbarar sig framför orkestern, och förgyller med sång och visst fiöls spel, torde sägningen rimligen upphöjas till naturlag. Detta händer förstås ytterst sällan, men inträffade vid inte mindre än tre tillfällen under hösten, då AMK och Moreaus framträdde i Sollefteå, Falun och Hudiksvall.

10 000 BESÖKARE PÅ FÖRSVARSMAKTSDAGEN I ÖSTERSUND

För första gången på drygt tio år arrangerades Försvarsmaktens dag i Östersund, lördagen den 23 september.

– Vi är överväldigade över responsen för Försvarsmaktsdagen. Vi hade hoppats på ett par tusen besökare, men det kom över 10 000, säger projektledaren major Roger Pettersson.

Arrangemanget genomfördes vid Teknikland, Optands flygfält mellan Östersund och Brunflo.

Försvarsmaktsdagen arrangerades av I 21, Västernorrlands regemente med Jämtlands fältjägarbatal och Fältjägargruppen/ Hemvärnet med Norra militärregionen. Detta i nära samarbete med Östersunds kommun och Teknikland.

Under hela dagen var det en mängd uppvisningar och föreläsningar.

Bland andra medverkade Livgardets dragonmusikkår med beridna högvakten, FMCK med MC-uppvisning, Hemvärnets musikkår i Jämtland, hunduppvisning med Hemvärnet. Flyguppvisning genomfördes med JAS 39 Gripen från F 21 och TP 84 Hercules från F 7, flyglegendaren Ivan Myhr med en Saab Saphir (SK 50). Dagen avslutades med en salut med historiska artilleripjäser av Jämtlands Fältartilleri och avslutningsvis stridsföreläsning med soldater från 14:e Hemvärnsbataljonen (Fältjägarbataljonen) och värnpliktiga från Bergs kompani på I 21 Jämtlands fältjägarbatal.

Under dagen fanns informationstält från olika frivilligorganisationer, I 21 och Hemvärnet. De erbjöd bandvagnsåkning för små och stora barn. Försvarsindustrin i form av Saab, BAE

Det bjöds på flera flyguppvisningar på Optands flygfält med JAS 39 Gripen, SK 50 och TP 84 Hercules under Försvarsmaktsdagen.

Ett populärt inslag på försvarsmaktsdagen var att få MAM (Militär Ansiktsmålning) i I 21:s och Hemvärnets rekryteringstält.

Systems Hägglunds och FMV fanns på plats och Svenska Lottakären bjöd på smakportioner av ärtsoppa.

Hemvärnet, I 21 och Försvarsmaktens hundtjänstenhet deltog med ett stort informationstält med rekryteringsaktiviteter och information om organisationerna.

Andra medverkande var till exempel Röda Korset, Östersunds flygklubb, Östersunds kommun, Fortifikationsverket, Veteranerna och hela dagen

var det öppet hus för alla olika verksamheter på militärmuseet Teknikland.

– Vi hade ett strålande väder och besökarna verkade trivas. Glädjande att vi från olika delar inom Försvarsmakten i Östersund kan samverka och genomföra ett så här stort arrangemang tillsammans med så lyckat utfall, säger projektledaren major Roger Pettersson. ◀

Text & foto: Erik Löfgren/
Försvarsmakten

I varje nummer av Försvarets Forum presenterar någon från Armémuseum ett av alla de föremål som finns i samlingarna. Här har Johanna Forsberg rullat fram en kanonkula från amerikanska inbördeskriget.

KANONKULAN FRÅN CHARLESTON

”GUSTAVUS VASA FOX fann denna kula bland Sumters ruiner. Den inkastades från Monitorflottan 1863. Till Kongl. Svenska Museum från John Ericsson, Newyork 1865.”

Så lyder inskriptionen på ett podium till vilket hör en kanonkula som avfyrades under det amerikanska inbördeskriget (1861-65) och som i dag finns i Armémuseums samling.

Det amerikanska inbördeskriget bröt ut i april 1861 när Amerikas konfedererade stater (sydstaterna) angrep och erövrade fästningen Fort Sumter utanför Charleston i South Carolina. I försök från Unionen (nordstaterna) att ta tillbaka det strategiskt viktiga fortet utkämpades 1863 två slag i Charlestons hamn.

I det första slaget deltog den dittills största flottan av bepansrade fartyg med sju monitorbåtar. De pansarklädda båtarna var uppkallade efter det först byggda fartyget av denna typ, USS Monitor, konstruerad av den svenske ingenjören John Ericsson. USS Monitor var bestyckad med två 28 cm kanoner i roterande torn, efterföljarna med en kanon av kaliber 28 cm och en av kaliber 38 cm.

Efter de två slagen lades Fort Sumter i ruiner och där hittades kulan av en man vid namn Gustavus Vasa Fox. Fox var tjänsteman i nordstaternas flotta och, namnet till trots, inte svenskättad. Han gav så småningom kulan till John Ericsson vilken i sin tur överlämnade den till ”svenska museer”. ◀

Text *Johanna Forsberg*

Kanonkulan har en kaliber på 38 cm och väger 150 kg.

BLI VÅRA ÖGON I LUFTEN

Som TUAV-pilot arbetar du med att flyga en fjärrstyrd flygfarkost. Ditt uppdrag är att inhämta information och utföra en del av Försvarens underrättelsearbete. Därför fjärrstyr du flygfarkosten från en dold markstation för att inte upptäckas.

Vill du vara våra ögon i luften? Bli TUAV-pilot.

ANSÖK NU

forsvarsmakten.se/TUAV-pilot

BILDEN

Foto: Felix Sundbäck/P 7

ÖVNINGSBURGARE

Man får förmoda att stridsvärdet sköt i höjden efter denna oväntade gourmetlunch under en av sensommarens övningar. P 7 bjöd. P 4-soldater åt.

SÖK NU!

13:e säkerhetsbataljon söker medarbetare till flera olika befattningar inom kriminalteknisk säkerhetsunderrättelsetjänst (KTSU).

Ansökan är öppen för dig som är GSS eller specialistofficer.
Sista ansökningsdag är 4 februari 2024.
Utbildningsstart augusti 2024.

Läs mer och ansök på www.forsvarsmakten.se/jobb